

Informační týdeník Sboru CASD Praha 5 - Smíchov

SMÍCHOVSKÝ ZPRAVODAJ

duben 2021

příloha speciál

SBORNÍK KÁZÁNÍ N°2

URČENO PRO VNITŘNÍ POTŘEBU SBORU

P R A H A 2021

I KDYZ PŮJDU ROKLÍ ŠERÉ SMRTI

Poslední kázání před koronavirovou epidemií
přednesené 23. listopadu 2019

Text ke čtení: Ž 23,1-4

¹ Žalm Davidův. Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek. ² Dopřává mi odpočívát na travnatých nivách, vodí mě na klidná místa u vod, ³ naživu mě udržuje, stezkou spravedlnosti mě vede pro své jméno. ⁴ I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsi ty. Tvoje berla a tvá hůl mě potěšují.

Písne: 8, 1,201,280

Na konci roku 2018 vtrhla do mého života závažná nemoc. Lékaři mi zjistili několik zhoubných novotvarů štítné žlázy. Náhle se přede mnou otevřela *temná rokle*, nebo jak říká EP *rokle šeré smrti*, a Bůh mne pozval k novému, velmi silnému prožitku. Ne, že by mrazivý dech rakoviny v minulosti neovnul také mne! Rakovina vzala mladou manželku mému milovanému bratranci, rakovina mi vyrvala tchyni, jež neměla možnost spatřit své vnoučky, a zcela nedávno rakovina zvítězila nad mým švagrem. Situace, co se zrodila před rokem, byla mnohem osobnější, týkala se přímo mne. A věřte, že to byla opravdu vážná životní chvíle. Zároveň však pokorně vyznávám, že jsem se cítil bezpečně v náruči nebeského Pastýře, takže jsem nepociťoval depresivní beznaděj. Bůh mi dokonce daroval sílu k tomu, že jsem byl ochoten přijmout i to, co EP naznačuje slovy: *rokle šeré smrti*. Nejen to, Bůh mi umožnil tuto životní krizi spatřovat z nadhledu, ve smyslu původního významu řeckého κρισις -- **rozlišování, posuzování, třídění**, a umožnil mi položit si otázky, které si běžně neklademe, a na něž odpovídáme bez nalhávání. **Nyní dovolte**, abych se s vámi podělil o některé svoje prožitky, které s pokorou vyslovuji jako oslavný žalm Hospodinu, nebeskému Pastýři.

Když navštívíte Izrael, zřejmě se také zajedete podívat na vyhlídku, která je nedaleko cesty z Jeruzaléma do Jericha, abyste spatřili neobyčejné Vádí el Kilt. Vyhlídka se nachází na hraně velmi hluboké rokle a dovoluje v těchto nebezpečných končinách Judské pouště na dně rokle spatřit divokou stezku, stezku pro poutníky, kteří kdysi cestovali z Města palem do Města míru. Zřejmě tato rokle připomínala Davidovi nebezpečí, v kterých ho provázel Hospodin, a také byla tichým svědkem Samařanova milosrdenství, které Ježíš zachoval v podobenství.

Má krizová cesta nezačala vůbec dramaticky, neprocházel jsem *temnou roklí*, ale jen *nevlnným údolím*. Od jara předminulého roku jsme s mojí kardioložkou

hledali příčinu toho, že jsem se např. při dobíhání autobusu velmi zadýchá-val. Toto hledání skončilo po různých vyšetřeních konstatováním, že v mých 72 letech bych se tomu neměl divit, a že žádnou chorobu nemám, kromě té, co se nazývá pokročilejší věk. Když jsem se svou starostí svěřil svému diabetologovi, ten mě se slovy *Nesmíme nic podcenit*, poslal ke svému známému endokrinologovi. A tehdy jsem vkročil do *uzavírající se rokle* a na scénu vstoupila štítná žláza. První operaci levé štítné žlázy jsem podstoupil na konci listopadu. Zárok odhalil, že se jedná o agresivnější typ karcinomu a že zasáhl i pravou stranu krku. **Nastal čas** intenzivnějších rozhovorů s nebeským Pastýřem. A do jeho péče mě svěřovali kromě rodiny i nejbližší přátelé. Protože operující lékař v nemocnici Na Homolce mi navrhl, abych další operaci podstoupil v čase Vánoc, bylo zřejmé, že moje životní cesta vstoupila *do velice temné rokle*. Nakonec jsme se s lékařem dohodli, že operace bude hned druhého ledna a bude mít za cíl vyčistit celou oblast krku.

Vánoční čas měl u nás „zvláštní“ atmosféru. Jen málo jsme mluvili o nejhorší variantě vyústění mého trápení, o smrti. Jak již víte, já sám jsem si smrt připouštěl a nejen to, vnitřně jsem ji přijal. A tak jsem v osobním bilancování děkoval Bohu za vše, čím mne v těch 72 letech obdaroval, a samozřejmě také za smíření v jeho Synu. Také jsem pro jistotu informoval Mirku o všech věcech, které jsem v manželství zajišťoval exkluzivně já, aby když bych odešel, nenastaly zbytečné komplikace. Věřte, že to úsporné mluvení o mé případné smrti nebylo klasické vytěšňování problému, ale přesvědčenost, že jsem / jsme pevně v Boží náruči, nebo v souladu s naším textem, v péči nebeského Pastýře. Přitom možnost smrti nebyla jaksi jen vysoce teoretická a obavy z ní jen nerozumně přexponované. Možná, že i vám jsem někdy vyprávěl o letité studentské recesi, která na sekundu se mnou mocně zacloumala. Připomínám, že jsem v té době působil na Teologickém semináři v Sázavě a na úřední desce školy jsem našel smuteční oznámení tohoto znění: *V tichém žalu oznamujeme všem příbuzným, přátelům, studentům a známým, že nás navždy opustil náš drahý a starostlivý otec, manžel, přítel, pedagog a kolega, pan Miloslav Žalud. Zesnul tiše po krátké nemoci v pondělí dne 23. října 2000 ve věku 52 let. Kdo jste ho znali a měli rádi, přijďte se s ním rozloučit na poslední cestě. Poslední slova budou vyslovena v sázavské modlitebně CASD dne 25. 10. 2000 v 8 hodin*. Nebudu znovu rozvádět, jak byla ona studentská recese v detailu vypointovaná, ale abych připomněl souvislosti, ještě dodám, že v ten podzimní čas si měl jeden ze studentů připravit do předmětu *Homiletika a rétorika* pohřební kázání, promluvu nad rakví, a také zformulovat smuteční oznámení. Za fiktivního nebožtíka si zvolil mne. Když jsem tehdy četl na úřední desce školy ono smuteční oznámení, v malém zlomku času ve mně proběhlo mnoho silných pocitů. Zvláště mocně mě zasáhla formulace: *navždy nás opustil*. Když jsem nabral dech a vrátil se do reality, uvědomil jsem si, že na mne zaklepala smrt; dnes bych řekl: tréninkovým způsobem. Ale minulého roku to nebylo jen cvičně a na zlomek vteřiny a jen pro mne. Ještě teď si vzpomínám si na určitou vyděšenost mého prvorozeného Marka, když jsem mu v předvečer operace svěřil do péče svoji manželku, jeho matku. Opravdu v něm hrklo. Vzpomínám si také na to, že jsem ještě večer zašel k našim bicím hodinám a řekl si: *Musím je ještě natáhnout, aby Mirka měla co nejméně starostí, když by se věci zvrtyly*. To nebylo jen cvičně **Memento mori**.

Druhého dne mi bylo souzeno, abych strávil šest a půl hodiny na operačním sále. Pak jsem byl vydán do rukou sestřiček. Teď chci znovu vyjádřit nepochybné

přesvědčení, že nebeský Pastýř nebyl na péči o mne sám. V jeho službách stáli zodpovědní lékaři, obětavé sestřičky, podporující rodina či soucitné a modlící se církevní společenství. Doprovodím to vzpomínkou. Po operaci jsem byl napumpován infuzemi, a tak jsem často potřeboval si odlehčit. Je to delikátní situace, ale bez toho to nejde. Tak asi po šesté asistenci sestřiček jsem opět poděkoval za službu a poprosil jsem je, aby mi prominuly, že je takto opakovaně obtěžuji. A ony příjemným hlasem řekly: *Neomlouvejte se, pane Žalude* (ony skutečně použily vokativ), *my jsme tady od toho*. Do kohorty nebeského Pastýře ne-pochybně patří všichni kolem nás, kteří jsou zodpovědní, laskaví, milující, obětaví, vyjadřující účast. To jsou ti Samařané ve Vádí el Kilt, v naší *rokli šeré smrti*.

I když vnímáte Boží náruč intenzivně, stále se nacházíte v *temné rokli*, či dokonce v *rokli šeré smrti* (EP). To, že jsem po operaci ještě stále v riziku smrti, mně navozovaly takové maličkosti jako nápis na dveřích mého pokoje *Pokoj se zvýšenou péčí*, takové ty blikající přístroje kolem postele a rozhodně takové ty závěsy kolem lůžka. Během velmi krátkého času se však tyto věci staly naprosto bezvýznamnými. Mé hlavní očekávání se upíralo k budoucí léčbě, která měla zajistit, že oblast krku bude „čistá“, a k CT, které mělo vyloučit metastáze. V prvních okamžicích však mojí nejhlavnější starostí bylo: *Nebyly poškozeny hlasivky a Nebude mít narkóza nějaký vliv na činnost mozku?* Zdálo se, že ne, a já dodávám: *Díky Bohu, který je můj pastýř!* Nicméně třetí den po operaci jsem si chtěl zazpívat během duchovní chvíle, ale selhal mi hlas, nešlo to. A při tom ta stará písnička *Důvěřuj se v Pána* má tak případná slova: *On zná tvou strast, promění ji v slast* nebo: *On z žalosti, tvoří radosti*, ale opravdu to nešlo. V tom upoutalo moji pozornost to, co se dělo venku. Do lehce poletujícího sněhu najednou zazářilo lednové sluníčko. Bylo to nádherné! Můj pokoj byl v osmém patře nemocnice Na Homolce a já jsem se mohl dívat na celé, v ten okamžik ozářené Motolské údolí. Spatřil jsem lesopark Cibulku, vedle loučky a remízky golfového hřiště a za kopcem nad ním jsem tušil místo, kde se v tu dobu někde ve Stodůlkách nacházela spolupoutnice životní cestou Mirka. V závěru údolí sem zahlédl sportovní lesopark, kam jsem také kdysi chodil se svými syny z nedalekých Řep, kde jsme bydleli. Místa a věci, které jsem spatřil z okna, mě dovedly povzbudit a potěšit, protože vyvolaly příjemné vzpomínky a povzbuzující asociace. Ale když jsem obdivoval rozzářené údolí, náhle upoutal moji pozornost vrtulník. Já obdivuji leteckou techniku. Jenže v tom jsem si uvědomil, že je to záchranný vrtulník, který přistává na střeše jedné z budov Motolské nemocnice. Helikoptéra, která se brzy ukázala jako záchranná, způsobila, že jsem se pevně vrátil na zem, do nekaširované reality života. Nepochybně Pán Bůh chtěl, abych si dostatečně silně uvědomil, že v tom lidském životním údolí a nejenom v tom Motolském, se nachází sluníčko i sníh, parková krajina i motolské krematorium, radost z pohybu i nehybní mrtví z bělohorského bojiště, které se nalézá nad hranou údolí. Jenže autentická Ježíšova víra ví, že to nejdůležitější v mixu **strasti a slasti, žalosti a radosti**, to nejdůležitější je ono **Důvěřuj se v Pána**. To je onen pozitivní přístup k vážným problémům života, který ostatně od nás pacientů očekávají lékaři a zdravotníci, a motivují nás k němu. Ale on je přec jenom rozdíl mezi pozitivním postojem k životním trablům a důvěrou k nebeskému Pastýři. O tom až za chvíli. Po 8 dnech jsem se vrátil domů, sice opuchlý, fialový a lehčí o 10 kilo, ale mezi své. Domácí prostředí vám dodá energii. Nicméně boj s rakovinou byl jen v polo vině. Čekalo mne ozařování. Mezi tím jsem však činil kroky, které, a tady nevím, jak bych

to vyjádřil, které měly nabídnout příjemné chvíle, poslední příjemné okamžiky, kdyby se ten převít rakovina vrátil. Chodil jsem s Mirkou na výlety, nezapomněl jsem na rodiče, vyrazil jsem na „pánskou jízdu“ s Markem a Martinem hledat místa, odkud pocházel můj děda a prababička. Místa a společné prožitky měly nejbližším poskytnout příjemné vzpomínky pro případ, že by si mě nebeský Pastýř povolal k sobě. **Ovšem žít hodnotně, žít zodpovědně** jako by šlo o poslední dny života, by nemělo být vyhrazeno jen ultimátní krizi života, ale měl by to být princip našich běžných dní. Ostatně tuto zásadu odrážejí Ježíšova slova: ***I vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete.*** Žít podle tohoto principu však neznamená žít ve vypjaté křeči. Ježíšovská zodpovědnost není upjatá, zbavená radosti z darů života, ale těšící se z Hospodinových požehnání. Pochopit umění autentického, tedy vyváženého, křesťanství je úkolem nás Ježíšových následovníků. A věřte, pobyt na lůžku vám může napomoci zvažovat tyto věci z poněkud jiného úhlu. Tehdy *rozlišujete, posuzujete, třídíte.*

Desátého dubna jsem podstoupil první ozařování a třiatřicáté jsem skončil čtvrtého června. Zřejmě víte, že člověk je ozařován v jakési masce, která se pak fixuje k ozařovacímu stolu; to proto, aby paprsky mířily jen na to, na co mají, a nezasáhly to, co nemají. První maska byla velmi těsná, ani mi nedovolovala řádně dýchat; dala se považovat za mučicí nástroj. Druhá maska byla rozhodně příjemnější. Fixovala, ale laskavě. **Nějak tak působí** i spasení v Kristu. Křesťanství je **laskavý režim**, který nás vyléčí z prokletí hříchu. Cítíte to napětí: **laskavý režim**. Je to stejné jako: **příjemné jho a lehké břemeno** (Mt 11,29; B21) Není-li naše křesťanství zároveň evangelijně **náročné** a současně kristovsky rozumně **svobodné**, je to buď náboženství asketické, které zbavuje legitimních životních radostí, anebo náboženství uvolněné a nezodpovědné, které nikdy neslyšelo o „Ježíšových příkázáních“. Evangelijní víra je pro mě laskavý režim. Svědčí mi o tom maska, kterou mám nyní doma na památku.

Co říci na závěr mého žalmu k poctě nebeského Pastýře? V temné *životní rokli* také přemýšlíte o tom, jakou skutečnou hodnotu má vaše víra. Je to jen víra na úrovni schopnosti upnout se k pozitivním skutečnostem života, jež pak změni chemii vašeho těla a napomůže k uzdravení. Je to stejná víra, jako když prahnete vrátit se ke svým milovaným, jako když chcete dokončit důležitou práci, jako když věříte lékařům, že dnešní medicína docela úspěšně tu vaši rakovinu zvládá? Má křesťanská víra tuto hodnotu? Má, ale ne jenom ji, ale **také!** Naše víra působí podobně jako pozitivní přístup k životu. Nikdo to nepopírá, ani lékaři, i když většina z nich ji chápe jako placebo! Ale víra je něco víc než léčivý pozitivizmus. Je nezpochybnitelnou přesvědčeností, že jsme v péči nebeského Pastýře, který nás miluje a nedopustí, abychom si zoufali a byli bez naděje v *rokli šeré smrti*. Skutečná víra věří v Boží uzdravení, ale nevynucuje si je. Zralá víra chápe nemoc jako příležitost oslavit Boha a sahá daleko za brány nemocnic, daleko za dveře bytů, kde je náš domov, daleko za splněný životní úkol. Tato víra uzdravuje k věčnému životu. Touto vírou se přimykáme k Ježíšovým slovům, kterými posiloval Martu, sestru mrtvého Lazara: ***Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít.*** (Jn 11,25) Tato víra nepochybuje i o jiných Ježíšových slovech: ***Neboť to je vůle mého Otce, aby každý, kdo hledí na Syna a věří v něho, měl život věčný; a já jej vzkřísím v poslední den.*** (6,40)

A když jsem přemýšlel o fundamentu své víry ve smyslu: *Co mě opravňuje takto věřit, co mi dovoluje, abych bez pochybování přijal tento bonus křesťanské víry – ono vzkříšení*, připomněl jsem si velmi důležité biblické texty. Teď se s vámi o ně podělím:

První je ze Sk 4,20. **Nedlouhý čas** po Ježíšově nanebevstoupení apoštolové Petr a Jan před členy sanhedrinu, kterému stále předsedal velekněz Annáš, jemuž nablízku seděl jeho tchán Kaifáš, hlavní to aktéři Ježíšova odsouzení ke smrti na kříži, Petr a Jan před těmito lidmi s krvavými rukami odvážně vyznali: *Neboť o tom, co jsme viděli a slyšeli, nemůžeme mlčet*. Tak znělo jejich smělé svědectví o Kristu, který stál za uzdravením chromého od narození u Krásné brány v Jeruzalémě. Petr a Jan takto dosvědčovali Ježíšovu udivující moc během jeho působení na zemi, do něhož patřilo i před chvílí vzpomínané vzkříšení Lazara, a také potvrzovali jeho uzdravující moc, kterou aktuálně projevil jako Pán z nebeského trůnu ve prospěch chromého od narození. Jejich odvážné svědectví, které jim mohlo přivolat smrt, proto nese pečeť pravdivosti. Ano, reálná hrozba smrti potvrzuje jejich svědectví o Ježíšově moci, která dovede učinit nepochopitelné – vzkřísit člověka k životu.

Druhý text je z Prvního listu do Korintu 15. kapitoly a týká se přímo Ježíšova zmrtvýchvstání. **Přibližně 25 let** po Petrově a Janově svědectví ujišťuje Pavel Korintské, kteří zapochybovali o jádru evangelia, těmito slovy: *Chci vám připomenout, bratři, evangelium, které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž stojíte, a skrze něž docházíte spásy, držíte-li ho tak, jak jsem vám je zvěstoval. Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem a byl pohřben; byl vzkřísen třetího dne podle Písem, ukázal se Petrovi, potom Dvanácti. Poté se ukázal více než pěti stům bratřím najednou; většina z nich je posud na živu. Pak se ukázal Jakubovi, potom všem apoštolům. Naposledy ze všech se jako nedochůdčeti ukázal i mně*. (1-8) Ježíšovo vzkříšení se jeví lidskému rozumu jako nepochopitelné a nepřijatelné. Pavel však ujišťuje, že to, co se jeví jako iracionální a fantasmagorické, je dosvědčeno mnoha svědky, které v době napsání listu bylo možné vyslechnout a podrobně prověřit. Přes 250 lidí, kteří za své prožitky s Ježíšem jsou ochotni ručit svojí ctí a svým životem! Totiž tito svědci byli často krát mučedníky pro své přesvědčení. Nadto podstatné události hlavního příběhu dějin spásy byly prorocky předzvěděny, jak připomíná Pavlova opakující se hláška **Podle Písem**. Vzpomeňte, že i např. Matouš má obdobnou hlášku: *To se stalo, aby se naplnilo slovo proroka*. Boží sliby a svědectví o jejich naplnění povyšují náš optimismus na neotřesitelnou víru. Já však musím dodat: a přetvářejí i náš pesimismus ve víru, která sahá za brány nemocnic a hřbitovů. Boží dosvědčená pravdomluvnost je neotřesitelný fundament naší víry, která nás doprovází po cestě **rokli šeré smrti**, a která nás pevně spojuje s nebeským Pastýřem.

Třetí text je nejmladší. **Zcela na konci prvního století** Jan píše z Efezu křesťanům toto: *Tomu, který je Slovem života, jež bylo od počátku, tomu jsme naslouchali, toho jsme na vlastní oči viděli, toho jsme sledovali a toho se naše ruce dotýkaly. Tak toho zvěstujeme*. (To je parafráze 1 J 1,1.) Fundament mé a vaší víry je opřen o opakované hodnověrné svědectví přímých účastníků hlavního příběhu dějin spásy, který nám zpřístupňují především evangelia. Svědectví apoštolů je očitě a proto nezpochybnitelné. Z tohoto důvodu dodávám: **Naše víra**

není chytrácký sázkový rozpis do životní loterie – když to tak nebylo s těmi uzdraveními a vzkříšeními, jak předkládá křesťanská víra, nic se nestane, budeme na tom jako všichni lidé, ale když je to vše pravda, tak je to bingo – vyhráli jsme. Jenže takto věci nestojí. Křesťanská víra není vypočítavost! Ona se spoléhá, právě v době, kdy vše se jeví nesmyslné a beznadějně, spoléhá se na očitě a pravdomluvné svědky, na svědky Lazarova vzkříšení, a zvláště na svědky Ježíšova vítězství nad hrobem. Nadto se upíná k osobě, kterou Jan na konci prvního století nazval **Slovem života**, jinými slovy: naše víra se upíná ke Kristu, který je **Hodnověrným poselstvím o milujícím Bohu, který nabízí lidem věčný život**. Upíná se k němu v dobách dobrých i zlých. Víra s tímto fundamentem nám účinně pomáhá zdolat cestu temnou roklí. S nebeským Pastýřem dojdeme až do Města Pokoje. To je moje vyznání a zde končí můj žalm, kterým vzdávám chválu onomu nebeskému Pastýři.

Ovšem, moje cesta roklí ještě neskončila. Rakovina byla pouze zahnána do kouta. Pokaždé budu s napětím očekávat výsledky nového CT, avšak přitom budu doufat.

Také vám chci dnes znovu poděkovat za vaši různorodou účast na mých trampotách. Bylo to pro mne důležité. Toto vzájemné sdílení osobních starostí z nás činí Ježíšův lid. Našemu nebeskému Pastýři buď chvála!

Amen.

JE KORONAVIRUS ZNAMENÍM KONCE SVĚTA?

Kázání bylo natočeno 13. března 2020 ve studiu AWR
a prezentováno 14. 3. na bohoslužbyonline.cz

Text ke čtení: Mt 24,36-44

³⁶ O onom dni a hodině však neví nikdo, ani andělé v nebi, ani Syn; jenom Otec sám. ³⁷ Až přijde Syn člověka, bude to jako za dnů Noeho: ³⁸ Jako tehdy před potopou hodovali a pili, ženili se a vdávaly až do dne, kdy Noe vešel do korábu, ³⁹ a nic nepoznali, až přišla potopa a zachvátila všechny – takový bude i příchod Syna člověka. ⁴⁰ Tehdy budou dva na poli, jeden bude přijat a druhý zanechán. ⁴¹ Dvě budou mlít obilí, jedna bude přijata a druhá zanechána. ⁴² Bďte tedy, protože nevíte, v který den váš Pán přijde. ⁴³ Uvažte přece: Kdyby hospodář věděl, v kterou noční dobu přijde zloděj, bděl by a zabránil by mu vloupat se do domu. ⁴⁴ Proto i vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete.

Pokoj vám. Spolu s ostatními lidmi jsme zasaženi šířením koronaviru ve světě. S důvěrou a nadějí se podřizujeme opatřením, abychom minimalizovali újmy, které by mohl virus způsobit na zdraví a životech lidí, a modlíme se. Tušené důsledky pandemie nás silně znepokojují. Zřejmě zakusíme bolestivé ztráty na životech, nepříjemný pokles ekonomické úrovně a rozčarování z jednání lidí

během tohoto krizového období. Vedle lidské solidarity a obětavosti žel potkáme i lehkomyšlnost až bezohlednost, sobectví až hyenizmus. Já sám se nejvíce bojím těch, kteří budou chtít najít viníka za to všechno. Těžké problémy totiž dovedou vyplavit z lidské duše nejnižší pudy. Bojím se populistických politiků a zanícených proroků, kteří budou chtít využít tyto nejspodnější tóny člověčího nitra.

Velké události, jako tato pandemie, vždy dovedou oživit eschatologická očekávání. Kdo z nás v těchto dnech nepomyslel na tak zvaná znamení doby a kdo si nepoložil otázku, která se týká času Ježíšova druhého příchodu? Zřejmě většina z nás. Ano, tato doba je vhodná, abychom si znovu uspořádali velké myšlenky, které se týkají našeho očekávání druhého Ježíšova příchodu.

Nedřívě bych rád upozornil na jedno trvalé nebezpečí, kterému podléhali křesťané vždycky. Letos v únoru uplynulo šest set let od marného očekávání druhého příchodu Krista táboritskými chiliasty. Místo Božího království však s nebe přicházel jen déšť. Jak jste poznali, mluvím o pokušení vypočítávat čas druhého adventu. Žel, podobně kalkulovali i naši průkopníci kolem roku 1844. Také tehdy stanovili rok Kristova návratu, ačkoli Ježíš zcela zřetelně řekl: **O onom dni a hodině však neví nikdo, ani andělé v nebi, ani Syn; jenom Otec sám.** Mt 24,36 Naši horliví předchůdci v adventistické víře na námitku, která vycházela z tohoto verše, odpovídali, že to, co dělají, neprotiřečí Matoušovu textu, protože opravdu neurčují **den a hodinu**, ale **rok**. Politováníhodná slepota našich otců, kteří ve svém doslovizmu nepochopili ducha Ježíšova upozornění! Kolik frustrace přinesl 22. říjen 1844! Zklamání převálcovalo nejen ty, kteří byli nesení vírou, která před Bohem nakonec neobstála, ale převálcovalo také ty, kteří ve víře byli bezelstní jako děti. Stanovovat čas druhého příchodu je opravdu vážným nebezpečím. Adventní naděje je Boží moc, která nám dává sílu v našem následování Ježíše, ale když je vybuzená a kotvená našimi výpočty, které evangelium přímo zapovídá, pak tato naděje vede k velkým zklamáním. Žel, lekci, kterou si bolestivě osvojili muži a ženy října roku 1844, musíme znovu a znovu absolvovat i my. Vyznávám, že i já jsem se nechal strhnout a polistopadovou atmosféru zájmu lidí o evangelium jsem si pro sebe interpretoval jako „velké volání“ ze Zj 18. Stačilo jen očekávat velmi blízký příchod. Nebylo to sice početní kalkulování, ale ztotožňování aktuálního

dění se závěrečnými událostmi eschatologického dění. Nepodléhejme dojmu, že upřímnost a ryozost naší víry nás automaticky ochrání před omyly a z toho plynoucím zklamáním. První poučení – nevypočítávat druhý příchod, zbrkle neztotožňovat události, které naplňují titulní stránky novin, s eschatologickými událostmi.

Tím nechci říci, abychom nesledovali lidské dění kolem nás. Vždyť sám Ježíš říká: **Když pak uvidíte „znesvěcující ohavnost“, o níž je řeč u proroka Daniele, jak stojí na místě svatém.** Ano, máme sledovat události kolem nás a srovnávat je s proroctvími. Ale Ježíš zároveň dodává: **Kdo čteš, rozuměj.** To znamená, že porozumění času se neděje rychle, spíše vyžaduje duchovní úsilí a moudrost z hůry.

Druhá velká myšlenka, kterou nám připomíná tato krizová doba, se týká smyslu takzvaných znamení doby. My jsme si navykli označovat termínem **znamení doby** např. tyto jevy: **falešní mesiášové, války, povstání, hladomory, epidemie, zemětřesení, hrůzy, řev valícího se moře, soužení a pronásledování, odpadnutí**

a degradace křesťanství, lživí proroci, nadvláda nepravosti, úbytek lásky, celosvětové kázání evangelia. Výčet evangelií bychom mohli ještě rozšířit o seznamy ostatních knih Nového zákona. A možná i moderní Zelení by něco přidali do seznamu, a nejen ti. Proč na ně Ježíš a ostatní apoštolové upozorňují? To nejsou jevy, které Bůh tvoří, aby pomohl křesťanům orientovat se v čase. To nejsou úkazy, které nám sdělují, jak blízko je Ježíšův příchod, i když někdo argumentuje, že tyto jevy narůstají. I tak nemáme v Písmu žádný pokyn, jak měřit čas do druhého adventu; např.: *Když na světě zaznamenáte dvě zemětřesení **magnitudo deset**, tak se nacházíte půl roku od konce světa.* Nic takového nemáme. Tyto jevy tedy nejsou pomůcky k měření času, ale skutečnosti charakteristické pro končící planetu a její civilizaci. Vyprávějí o tom, jaká je planeta, která je ve vzpouře proti Bohu. Popisují věk, který ovládá hřích, chaos, odmítání Boha. Po tomto věku přijde Boží království, jehož ochutnávku nám nabídl Ježíš, když byl zde mezi námi. Tato znamení, až na jedno, budí strach a hrůzu, způsobují bolest a zánik. Protože jsou z dílny nepřítelů lidí a jeho pomocníků! Jediné z nich je z Boží dílny: **hlásání evangelia.** Ježíš chtěl, abychom velmi silně vnímali důležitost zvěstování evangelia. To totiž přináší Boží lék na trampoty nemocné planety, to nabízí řešení na všechny projevy zla. Proto opravdový křesťan, když k němu dolehne informace o dalším znamení doby, neříká: **Tak se to plní,** ale **Jak mohu přinést dobrou zprávu těm, kteří jsou zasaženi nemocemi, hladem, trápením, válkami, neláskou, fanatickými názory lžimesiášů?** Odpreparujme v naší mysli znamení doby od měření času a učiníme z nich adresu pro působení evangelia.

Ještě jeden smysl znamení doby bych rád zmínil. Když Ježíš hovořil o předpotopní době, upozornil na to, že lidé nevěnují náležitou pozornost směřování světa, že ani netuší, co světu hrozí. Chvályhodná vitalita dovede člověka orientovat na příjemné stránky života: na jídlo a pití, na sympatické stránky manželského života. Ale když se tyto příjemné záležitosti přehánějí a stanou se náhradou za vznešenější cíle života, pak osudově změní naši citlivost k situaci člověka a minimalizují naši zodpovědnost za svět. Ježíš řekl: **Nic nepoznali, až přišla potopa!** Je třeba si chránit vnímavost vůči znamení doby. Čím? Tím, že se nepředávkuje nepříznivými zprávami, tím, že od nich neutečeme do světa pohody a zábavy. Tím, že poznáme svoji roli tvář tvář výzvám, které přinášejí znamení doby. Určitě první věc, kterou vykoná vnímavý křesťan, je přímluvná modlitba a druhá věc – solidární angažovaná služba. O tom druhém vypráví Ježíš v podobenství o hřivnách, a zvláště v podobenství o posledním soudu. Tam Ježíš tuto službu potřebným povyšuje na službu přímo jemu: **Amen, pravím vám, cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.** Mt 25,40 I dnešní situace nás vybízí, abychom našli svoji roli v hodině koronaviru. Náš první krok může být modlitba za nemocné, za ošetřující zdravotníky a lékaře, za ty, kteří slouží na exponovaných místech jako záchranáři, řidiči a prodavačky, a v neposlední řadě za vedení státu. Někdo se může rozhlédnout kolem sebe, kde by mohl být užitečný. Ale většina z nás poslouží věci nejlépe, když bude minimalizovat svůj styk s ostatními lidmi. Hodina koronaviru určitě odhalí své hrdiny.

Vzpomínám si na dávný příběh z Anglie z vesnice Eyam, který vyprávěla Andrea Luxtonova, nyní ředitelka Andrewsovy univerzity. Příběh je z doby, kdy černý mor pustošil jih Anglie a zasáhl významnou část Londýna. Mor zanechal za sebou spoušť, tisíce lidí zemřelo, vesnice a města zůstala liduprázdná. Někde ani

nebyl, kdo by oplakával mrtvé. Sever Anglie na rozdíl od jihu zůstal relativně nezasazený. Také vesnice Eyam nebyla dotčena, ovšem jen do doby, kdy tamější krejčí obdržel balík látky z Londýna. Za několik dní krejčí onemocněl a zemřel. Tehdy celá vesnice pochopila, že černý mor dorazil i k nim. Brzy onemocněli další lidé. Vznikla panika, mnozí si sbalili své věci a chystali se odejít v naději, že se nenakazili. Když místní kněz uviděl nastávající zmátek, svolal vesničany. Nebylo třeba, aby jim říkal, jak je mor nebezpečný. To věděli sami. Místo toho jim připomněl, co by se mohlo stát jiným vesnicím, kdyby k nim utekli. Nejpravděpodobněji by zanesli nákazu i tam. Proto je naléhavě žádal, aby jednali zodpovědně vůči lidem, které neznali. Vyzval je, aby zůstali, dokud morová rána nepřestane. Příběh říká, že vesničané se rozhodli zůstat a čelit hodině moru. Mor sužoval vesnici celý rok, žádná rodina nebyla ušetřena, stovky lidí zemřely. I kněz zemřel. Hodina moru odhalila skutečné hrdiny. Pravdou je, že odhalila i sobce, kteří porušili dohodu a uprchli z vesnice. Byli jen tři. Nicméně díky statečnosti lidí z Eyamu mor se nerozšířil do jiných vesnic. Jejich oběť zachránila tisíce lidí.

I hodina koronaviru bude mít své hrdiny a své padouchy. Dokavad svět bude mít své spravedlivé, evangelium má šanci přinést lidem věčnou záchranu.

Vzpomínám si, že jsem na konci devadesátých let opakovaně přijížděl do švýcarského Bernu. Tehdy tam nainstalovali hodiny, které odpočítávaly čas do konce tisíciletí. Pokaždé jsem k nim zašel a zjišťoval jsem, kolik roků, dní a hodin nás dělí od nového milénia. Kdyby existovaly hodiny, které by odpočítávaly čas do příchodu Krista, jak by vypadaly, co by ukazovaly? Jak by s časovým údajem manipulovaly tzv. znamení doby? Víte, že podobné hodiny existují, tzv. hodiny posledního soudu (Doomsday Clock)? Nevymysleli je adventisté, ale atomoví vědci v roce 1947 v Chicagu. Znázorňují symbolický čas, který zbývá ke globální katastrofě. O umístění ručičky na hodinách rozhoduje výbor složený z odborníků na fyziku, ekologů a patnácti nositelů Nobelovy ceny. V roce 1947 zbývalo do půl-noci 7 minut. Když Sovětský svaz v roce 1949 otestoval svoji termonukleární zbraň, ručička poskočila o čtyři minuty k půlnoci. Nejdále byla v roce 1991, kdy Sovětský svaz a USA podepsaly dohodu START 1: sedmáct minut před půlnocí. Víte, jak na tom jsme dnes, ještě před koronavirem? Jednu minutu, čtyřicet vteřin před půlnocí neboli 100 vteřin. Moudří lidé tohoto světa soudí, že naše planeta a její civilizace směřuje k závěru, který, to připusťme, je rozdílný od toho biblického.

Nicméně i Bůh má své hodiny. Jsou k dispozici všem, ale jsou poněkud zvláštní. Odpočítávají **roky, dny a hodiny**, které zbývají do druhého příchodu, ale na údaj **roky** se nachází neprůhledná deska. Vidíme, že hodiny pracují, že se **dny a hodiny** odpočítávají, ale nevíme, kolik **roků** zbývá. Takovéto hodiny jsou ale velkým požehnáním. Vedou nás k bdělosti. Umožňují každé generaci vzít vážně přípravu na setkání s Bohem. Znovu připomínám slova z úvodního textu: ***Bděte tedy, protože nevíte, v který den váš Pán přijde. Proto i vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete.*** To, co Bůh udělal se svými hodinami je nanejvýš spravedlivé a nezvýhodňuje jen tu poslední generaci. Všichni mají být bdělí a připravení. Všichni mají žít ***sub specie aeternitatis***, pod zorným úhlem věčnosti.

Nyní zbývá jen zkompletovat odpověď na otázku: ***Je koronavirus znamením konce světa?*** Je znamením jen v tom smyslu, jako byly a budou všechny tragické události v době mezi prvním a druhým Kristovým příchodem. Ano, koronavirus má

alarmovat naše náboženství, ale nesděluje nám, za jak dlouho Kristus přijde. Někdo by tady mohl říci, že koronavirus aktivuje plný význam slova **brzy** z Ježíšova slibu **Přijdu brzy**. Proč ne, ale stále jsme na relativní půdě, co se týká času. Jediné znamení, které bez ambivalentnosti označí čas adventu, je to, o kterém mluvil Ježíš: **Hned po soužení, těch dnů se zatmí slunce, měsíc ztratí svou zář, hvězdy budou padat z nebe a mocnosti nebeské se zachvějí. Tehdy se ukáže znamení Syna člověka na nebi; a tu budou lomit rukama všechny čeledi země a uvidí Syna člověka přicházet na oblacích nebeských s velkou mocí a slávou.** (Mt 24,29-30) Tyto scény jsou ještě před námi. O blízkosti Ježíšova příchodu můžeme oprávněně mluvit, až v souvislosti s budoucí duchovní „**znesvěcující ohavností**“ z Mt 24. I tady výraz **pokolení** má svoji relativnost.

Za chvíli se spustíme z duchovní sféry do praktického života. Nevrátíme se zpět s přesvědčením, že koronavirus je jejich záležitostí, ale s pevným vědomím, že je to výzva pro všechny, tedy i pro nás, a výzva ve zvláštním smyslu pro nositele evangelia. Vrátime se do života s jeho problémy a tragédiemi, které mohou dopadnout i na nás. Nepřestaneme věřit, nepřestaneme doufat. Budeme se snažit žít **sub specie aeternitatis**, pod zorným úhlem věčnosti.

Amen.

PROČ JDEŠ S NÁMI I TY?

Kázání bylo přednesené 13. června 2020
a přenášené prostřednictvím bohoslužbyonline.cz

Text ke čtení: 2 Sam 15,13-15.17-19

¹³ K Davidovi přišel muž se zprávou: „Izraelští muži stojí za Abšalómem.“ ¹⁴ Tu řekl David všem svým služebníkům, kteří s ním byli v Jeruzalémě: „Ihned prchněme, jinak nebudeme moci před Abšalómem uniknout. Pospěšte s odchodem, aby si nepospíšil on a nedostihl nás, aby na nás neuvedl to nejhorší a město nevybil ostřím meče.“ ¹⁵ Královi služebníci králi odvětili: „Ať král, náš pán, rozhodne jakkoli, my jsme jeho otroky.“

¹⁷ Král vyšel a všechny lid ho následoval; zastavili se u posledního domu. ¹⁸ Všichni jeho služebníci přecházeli kolem něho, též všichni Keretejci a všichni Peletejci a všichni Gaťané, šest set mužů, kteří za ním přišli pěšky z Gatu, přecházeli před králem. ¹⁹ Král oslovil Itaje Gatského: „Proč jdeš s námi i ty? Vrat' se a zůstaň s králem. Jsi přece cizinec, vyhoštěný ze svého domova.“

Písne: 2, 5, 180

Pokoj vám! Podruhé v tomto roce jsme jako církevní společenství vstoupili do jakéhosi vnitřního vyhnanství. Nemůžeme plnohodnotně naplňovat naši hlubokou potřebu po živém společenství s Kristovým lidem. Nemůžeme společně zpívat k oslavě Boha, nemůžeme pohledět do tváře těm, s kterými sdílíme svou víru, a stisknout jim ruku. Nicméně moderní technologie nám umožňuje, abychom i

v tomto vyhnanství mohli slyšet životodárné Boží slovo ve formě repro-dukované hudby a zpěvu, čtených biblických textů a také prostřednictvím poselství z Božího slova. To vše dovede v této nesnadné situaci prospět našemu pozemskému i věčnému životu jako vláha vyprahlé zemi.

Text nás zavedl do velmi dramatické chvíle izraelských dějin, do doby, kdy se Davidovo království otřásalo v samých základech. Nebyla to nečekaná invaze sousedního národa ani zrada jeho generálů, ale něco daleko strašnějšího. Vzbouřil se Davidův vlastní syn a činil kroky, které měly vést k plnému uchvácení moci.

Text nás zanechal u posledního jeruzalémského domu nad Kidronským údolím u značně naléhavé otázky prchajícího Davida, u otázky na adresu velitele jeho osobní gardy Itaje z Gat: **Proč jdeš s námi i ty?** Na okamžik nechme tuto vedlejší otázku stranou a nejdříve se blíže seznámme se vzbouřencem a připomeňme si zrod a vývoj vzpoury. Pro naše poučení.

Nešťastný Davidův syn se jmenoval Abšalóm. Byl to schopný a ambiciózní králevic, první syn Davidovy manželky Maaky. Byl vyhlášený pro svou krásu, zvláště jeho vlasy byly pověstné. Prokázal se jako mimořádně schopný, svoji ctižádostivost však nedovedl udržet ve slušných mezích.

Velkou roli v jeho vzpouře proti otci sehrálo narůstající **odcizení**, jež vyrostlo z Davidova otálení odsoudit svého prvorozeného syna Amnóna za znásilnění Abšalómovy sestry Támary, tedy z Abšalómovy nenaplněné potřeby spravedlnosti. Ta se brzy přerodila v pomstychtivost. Ještě nějaký čas ji Abšalóm skrýval, ale pak ho přemohla. Nezvládnutá nenaplněná potřeba spravedlnosti zplodila vraždu Amnóna. Abšalóm zprvu zakouší uspokojivý, leč falešný pocit vykonavatele práva. Brzy nato se však s velkým strachem před silně dotčeným Davidem zachraňuje úprkem do azylu u dědy v Gešúru. Vztah mezi Abšalómem a Davidem spadl na bod mrazu. David dokonce chtěl vojensky obléhat Gešúr, ale upustil od toho. Situace v královské rodině se nelíbila vrchnímu veliteli Jóabovi, a proto vytvořil plán, jak Abšalóma vrátit zpět otci. To se podařilo, ale jen napůl. A v tom byl ten háček. Abšalóm sice mohl zase bydlet v Jeruzalémě, ale David se s ním nechtěl stýkat. Napůl vykonané smíření brzy mělo přinést své hořké plody.

Spolu s Abšalómem bydlela v Jeruzalémě jeho nešťastná sestra Támar. Zdá se, že právě v tom David podcenil vývoj situace kolem Abšalóma. Lidé viděli v královském synu spíše odvážného zastánce spravedlnosti než vraha a v Davidovi váhavého monarchu, který stárne a ztrácí energii prosazovat právo, a který se patrně nedovede vymanit ze stínu svého vlastního hříchu s Batšebou. Tehdy se Abšalóm rozhodl, že chytne osud za pačesy a nabídne se lidem jako lepší král. Jak to udělal? Nejdříve se složitě přes generála Jóaba dostal do blízkosti Davida a vytvořil dojem, že je poslušným synem a že David ho miluje. **Číst 2 Sam 15,1-6.**

Po nějakém čase Abšalóm usoudil, že značná část veřejného mínění je na jeho straně, a proto se osudově rozhodl: vystoupí proti svému otci a nabídne lidu sebe jako lepšího krále. Hlavním stanem své vzpoury učinil Chebrón, místo, kde se narodil a které bylo hlavním městem království ještě před Jeruzalémem. Sem si s sebou přivedl dvě stě nic netušících vojáků a odtud vyslal posly ke všem izraelským kmenům, aby se postavily za nového krále. Aby dodal svému počínání punc

solidnosti, pozval také ke vzpouře vynikajícího královského rádce Achítofela. Jaké pocity měl asi Abšalom v době, kdy čekal na návrat posílů? Bude platit to, co spiklenecky předjednal? Věřte i padouchové mají své chvíle drtícího očekávání! Do Chebrónu se brzy vraceli poslové s příznivými zprávami. Za Abšalómem šlo stále více lidí a také Achítofel! Připusťme, to byl zvrat ve vývoji vzpoury. Jakou důležitou roli hrají v dějinách národů a církve osvědčení vůdcové! Jaké běda, když tito aktéři v kritické chvíli nedovedou rozpoznat, kde je Boží strana!

A jaké pocity měl David, když mu byla přinesena zpráva o synově vzpouře a přestupu izraelských kmenů pod žezlo nového krále? Můžeme se jen zhruba domnívat. Ale to, co víme, že David v této dramatické situaci jednal královsky. Kdyby bylo na něm, odstoupil by a předal království svému synu. Ale království v Izraeli není rodinná záležitost, nýbrž Boží. Při všem úbytku energie a někdy i moudrosti v této chvíli David jednal s duchovním nadhledem. Protože Chebrón byl od Jeruzaléma vzdálen jen asi třicet kilometrů, usoudil, že se vzbouřenci brzy objeví pod hradbami města. A protože nechtěl, aby hrůzy války zaplavily Boží město, rozhodl se, že rychle vyklidí pole. A tak z Jeruzaléma odchází; ne královsky, ale spíše jako v smutečním průvodu. Za posledním domem nad Kidronským údolím se zastavuje a nechává před sebou procházet ty, kteří s ním prchali do nejisté budoucnosti. Co pociťoval David, když ho v tomto prapodivném defilé míjeli královští služebníci, různé složky královské gardy s jejich rodinami a zvláštní útvar lévičů v čele s knězi Sádokem a Ebjátarem, kteří odnášeli schránu Boží? David intenzivně pociťoval tragičnost chvíle, avšak přijímal vše pokorně – jako z Boží ruky. Kronikář také zaznamenává, že všichni plakali, když překračovali potok Kidron. Text doslova říká, že **celá země hlasitě plakala**. Tím kronikář chtěl říci, že plakali nejenom ti, kteří utíkali z města, ale také ti, jež tam z různých důvodů zůstávali. Následováníhodná vzájemnost! Držet pospolu v krizových situacích! Proto se modlíme nejen za rodinu a za své církevní společenství, ale také za ostatní lidi zasažené koronavirovým vetřelcem.

A v této situaci se David obrátil na velitele osobní gardy a zeptal se: **Proč jdeš s námi i ty?** Davidovým slovům nelze rozumět jinak, než že král připouští, že Itajova služba končí a on může se svými lidmi odejít. Nechce ho jako cizince nutit, aby s ním sdílel osud psance či dokonce z něj učinil oběť vzpoury. Pozoruhodné je, jak v této chvíli zářila Itajova oddanost: **Kdekoli bude král, můj pán, ať mrtev nebo živ, tam bude i jeho otrok**. To říká Pelištejec, který přišel z města, z něhož pocházel památný Davidův nepřítel Golijáš! Tento cizinec se postavil na Davidovu stranu, protože vírou viděl, že je to Boží strana, i když právě teď zakouší velmi dramatické chvíle. On, i když jen jako přistoupivší k Hospodinově víře, měl zdravé duchovní zření, zatímco nejosvěcenější rádce Hospodinova lidu Achítofel toto zdravé duchovní zření pozbyl. Jeho charakter září také proto, že nežádal na Davidovi: **Když říkáš, že se naše cesty rozcházejí, vyplat' mi, co mi náleží, a já půjdu svou cestou**. Ne, on není žoldněř. Spojil svůj život s Božím králem v dobrém i zlém. To je ten, o kterém Ježíš řekl: *Poslední budou první a první budou poslední*. V krizových chvílích Božího království se totiž ukazuje charakter a dosvědčuje schopnost duchovního zření! V takové situaci často nebudeme stát na straně většiny, ale proti horkokrevné názorové tsunami, kterou vyvolávají aktéři krize.

Vraťme se k Davidově otázce na adresu Itaje a položme ji dnes jen nám. Ano, opusťme starobylý příběh, aniž bychom dospěli k jeho rozuzlení, a sami odpovězme na otázku: **Proč jdeš s námi i ty?** Ve smyslu: **Proč je pro tebe důležité teď v čase vnitřního vyhnanství věrně se držet zbývajících pouta s Kristovým společenstvím?** Neodpovídej nahlas, ale nech před sebou defilovat ještě jednu biblickou postavu, která v jiné krizové chvíli odhalila způsob svého následování Hospodina. Je to postava, která stojí v poučném kontrastu k Itajovi z Gatu. Pozorujme ji a přitom sondujme naše nitro. Tou postavou je Lotova manželka.

Vypráví o ní Gn 19. Vzpomínáte si? Ten den byl předurčen k tomu, aby byl slavným a památným dnem záchrany. **Ale** všechno se nějak zvrtilo. Hospodin byl ochoten zachránit před blížící se erupcí sopky tolik osob ze Sodomy, kolik by si Abraham přál. **Ale** žádný spravedlivý se nenašel. Hospodin byl ochoten spasit snoubence Lotových dcer. **Ale** oni to nebrali vážně; nabídku považovali za trapné žertování. Hospodin byl ochoten vzít otálejšího Lota, jeho manželku a dvě dcery za ruce, vyvést je za město a nasměrovat je do bezpečného místa v horách. **Ale** Lot namítal, že noční útěk do hor nezvládne, a poprosil o bližší útočiště v Sóaru. Hospodin Lotovi velkoryse vyhověl a vyjmul Sóar ze zóny vulkanické pohromy. **Mohl** to být slavný den záchrany! **Ale!**

Ráno čtyři osoby dorazily do bezpečí a tehdy v údolí vypuklo ohnivé peklo, které mělo postupně pohltit údolní města s jejich obyvateli. To byl osudový moment pro Lotovu manželku. Zvukové a světelné projevy za jejími zády v ní vyvolaly zděšení. **Nedovedla si poručit a navzdory Hospodinovu vybídnutí se ohlédla.** A ihned zkázonosné peklo proměnilo její ještě zvládnutelné zděšení na infarktovou směs hrůzy a děsu. Teď není důležité vědět, zda **solný sloup** je věrný popis toho, co se s Lotovou manželkou chemicky stalo, nebo zda to je jenom metafora dobře srozumitelná pro ty, kteří toto prokleté údolí dobře znají. Důležité je vědět, že častokrát jediné podceněné rozhodnutí, jediný čin či věc nás oddělí od požehnání nebo dokonce od života. Ano, jednotlivosti mívají na svědomí fatální důsledky; to, když se v kritické chvíli ocitnou na konci řady a vyjeví to, co nějaký čas bylo ukryto a narostlo do nezvladatelných rozměrů. Řada nevýznamných kapek naplní pověstný pohár a jediná kapka pak způsobí jeho přetečení. Připomínám předchozí formulaci mého líčení: **Nedovedla si poručit a navzdory Hospodinovu vybídnutí se ohlédla.** Hospodin je zřetelně upozornil, že v kritický moment neunesou a nezvládnou přímý pohled na dění v údolí. Jediný on věděl, jak se jejich pohár během pobytu v Sodomě naplnil. Tehdy v Sóaru Lotova manželka osudově zalitovala, jak je Bůh doposud vedl, a odmítla ho. Dívat se směrem k záchraně, a ne ke katastrofě je klíčem k budoucnosti! Na **solný sloup se**, prosím, nedívejme jako na Boží trest za ohlédnutí, nýbrž jako na památník osudového činu, před kterým byli Bohem varováni, jako na památník tragičnosti nedůsledného, polovičatého vztahu k Bohu, a hlavně jako na památník promarněné šance na nový začátek. Život drobných kompromisů mohl skončit, skončit záchranou ze Sodomy!

Jak dochází k takové fatální vnitřní proměně? Když podceňujeme malá vítězství „pozemského království“ v boji o naše srdce. Až v krizi se ukáže, že tyto drobné prohry jsou osudovější, než bychom byli ochotni připustit. Kdybychom se zeptali sestry Lotové týden před cestou do Sóaru: **Byla bys ochotna odejít s Lotem ze Sodomy, aby ses zachránila?** Nepochybně by řekla: **Kdo by se nechtěl**

zachránit? Ale když pak přišla velmi těžká zkouška, kterou si ani nedovedla představit, ukázalo se, že je spojena s hříšným údolím víc než s Bohem a daleko víc, než by si byla ochotna připustit. Kdyby si včas uvědomila, že bude muset v době krize pravdivě odpovědět na otázku: ***Opravdu víš, proč jdeš s Lotem do Sóaru!***

Pozor, nesuďme rychle. Kdo ví, zda její osudový postoj nenastartovala Lotova volba, když si před mnoha lety vybral k přebývání úrodné údolí a náročnou vrchovinu přenechal Abrahamovi, a zda jej také neumožnila Lotova pohodlná nezodpovědnost za duchovní život manželky? Nicméně platí to, co kdysi napsal C.S. Lewis: ***Nejjistější cesta do pekla je postupná: jemné krůčky, pomalé našlapování po zemi bez náhlých zvrátů, bez milníků, bez znamení.*** Tedy teď je čas si dostatečně silně uvědomit, že politika malých neřešených kompromisů a pohodlné lhostejnosti mohou být někdy v budoucnosti příčinou našeho hlubokého zármutku. Víte, že místo, kde tragicky zemřela Lotova manželka, se jmenuje **Maličkost?** Sóar znamená maličkost! Maličkosti nás dělí od života. Na druhé straně maličkost, jako je ochota být v době vnitřního vyhnanství spojen s Kristovým lidem prostřednictvím moderních médií, může znamenat život.

Vraťme se k prvnímu příběhu. Před staletími nad Kidronským údolím zazněla naléhavá otázka: **Proč jdeš s námi? Proč jdeš s námi i ty?** Tu vyslovil David. Dnes ji vyslovuje na naši adresu Davidův Syn, a to ve smyslu: **Proč zachovááš věrnost mému lidu? Proč ses s ním dnes spojil prostřednictvím moderní technologie, abys vytvořil duchovní společenství?**

Slyším, jak spolu s Petrem odpovídáte: ***Pane, ke komu bychom šli? Ty máš slova věčného života. A my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi ten svatý Boží.*** Ano, dnes nám chybí osobní setkání s bratry a sestrami tohoto sboru, společné prožitky, krása a hloubka liturgie. Ale nejvíce by nám chyběl Kristus jediný. On je náš Stvořitel a Zachránce, on nás sytí slovy věčného života. On z nás posledních, z takových jako byl Itaj z Gatu, činí ty, kteří v krizových chvílích vidí, kde je Boží strana, a jsou odhodláni jít s Kristovou církví třeba do nejspíše budoucnosti. Jeho slovo nás činí vnímavé na jeho výzvy, aby se nestalo, že nedojdeme do cíle spasení kvůli nějakým maličkostem, jako nešťastná Lotova manželka. Kristovo slovo nás zbavuje pohodlné lhostejnosti, polovičatých řešení a nesvatých ambicí.

Kvůli tomu jsme se my dnes znovu virtuálně sešli!

Amen.

JAK ZDRAVÉ JE TVOJE VNÍMÁNÍ POSVÁTNÉHO?

Kázání bylo přednesené 13. června 2020
a přenášeno prostřednictvím bohoslužbyonline.cz v naději,
že se brzy vrátíme k pravidelným bohoslužbám ve sboru.

Text ke čtení: Iz 6,1-6

¹ Toho roku, kdy zemřel král Uzijáš, spatřil jsem Panovníka. Seděl na vysokém a vznosném trůnu a lem jeho roucha naplňoval chrám. ² Nad ním stáli serafové: každý z nich měl po šesti křídlech, dvěma si zastíral tvář, dvěma si zakrýval nohy a dvěma se nadnášel. ³ Volali jeden k druhému: „Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy.“ ⁴ Od hlasu volajícího se pohnuly podvaly prahů a dům se naplnil dýmem. ⁵ I řekl jsem: „Běda mi, jsem ztracen. Jsem člověk nečistých rtů a mezi lidem nečistých rtů bydlím, a spatřil jsem na vlastní oči Krále, Hospodina zástupů.“ ⁶ Tu ke mně přiletěl jeden ze serařů. V ruce měl žhavý uhlík, který vzal kleštěmi z oltáře,

Písň: 7,1,246,266

Blíží se den, kdy se po prázdninovém režimu vrátíme zpět k bohoslužbám v plnějším obsazení. Budou tady ti, kteří nějaký čas čerpali osvěžení mimo Prahu, budou tady děti, mladí lidé a všichni ostatní, kteří na čas opustili hlavní město, aby se s koncem prázdnin opět vrátili v plné síle. Sice koronavirus může ovlivnit formu našeho bohoslužebného setkávání, nicméně, jak pevně doufám, neovlivní naše odhodlání vrátit se sem zpět do společenství víry.

Pro dnešní den jsem zvolil téma, které by čas od času mělo proniknout k našemu srdci. Je naznačeno nadpisem mé promluvy: **Jak *zdravé je tvoje vnímání posvátného***. Ještě více o něm napoví výchozí text, který nacházíme v evangeliu Marka 11,15-17. Prosím, věnujte mu patřičnou pozornost: **Přišli *do Jeruzaléma. Když Ježíš vešel do chrámu, začal vyhánět prodavače a kupující v nádvoří, zpěvracel stoly směnárníků a stánky prodavačů holubů; nedovoľoval ani to, aby někdo s címkoliv procházel nádvořím. A učil je: Což není psáno: Můj dům bude zván domem modlitby pro všechny národy? Vy však jste z něho udělali doupe lupičů***. Dnešní zastavení u tohoto nikterak obsáhlého děje, který se týká jedné posvátné skutečnosti – chrámu v Jeruzalémě, nám poskytne příležitost obnovit naši citlivost vůči jiným posvátným, tedy odděleným skutečnostem jako je čas, předměty, osoby a podobně. Tento děj z nádvoří jeruzalémského chrámu nám chce dnes položit otázku: **Jak *je zdravé tvoje vnímání posvátného místa, posvátného času, posvátných věcí a oddělených osob***?

Začneme dějovým kontextem. Vyčištění chrámu, o němž pojednává Marek spolu s ostatními synoptiky, což ukazuje na velkou důležitost události, se odehrálo v pondělí týdne utrpení. Dějový kontext ale nejsou jen dění posledních dní Ježíšova života. Ten je daleko širší. Naše událost je totiž tematicky propojena s jiným vyčištěním chrámu, s tím, o němž pojednává Jan. To se však odehrálo před dvěma lety při první Ježíšově návštěvě velikonočního Jeruzaléma. Tehdy Ježíš podobným

dramatickým způsobem udělal pořádek na chrámovém nádvoří a vyslovil jasnou výtku: ***Nedělejte z domu mého Otce tržiště!*** (Jn 2,16) Všimněte si, že událost z pondělí týdne utrpení obsahuje daleko přísnější Ježíšovo hodnocení; už to není jen výtka vyzývající k nápravě, ale přísný soud: ***Vy jste z něho udělali doupě lupičů.*** Všichni tři synoptikové použijí stejně přísný posudek: ***Vy jste z něho udělali, nebo děláte doupě lupičů.***

Je nepřehlédnutelné, že náš oddíl ***Vyčištění chrámu*** zvýrazňuje jednu podstatnou myšlenku, koneckonců stejnou jako sousední oddíl ***Prokletí fíkovníku*** a jako Ježíšova slova z předcházejícího dne pronesená na svahu Olivové hory: ***Uzřel město, dal se nad ním do pláce a řekl: Kdybys poznalo v tento den i ty, co vede k pokoji! Avšak je to skryto tvým očím. Srovnají tě se zemí a nenechají v tobě kámen na kameni, poněvadž jsi nepoznalo čas, kdy se Bůh k tobě sklonil.*** Lk 19, 41.42.44 Poznáváte? Je to motiv vyhlášení viny a soudu. Vina zní: ***Vy jste z něho dělali doupě lupičů, ačkoli to měl být dům modlitby pro všechny národy.*** A soud je vyjádřen ***Ježíšovým rozhodným jednáním, když vyháněl prodavače a kupující z nádvoří.*** Abych byl teď správně pochopen, když jsem přivedl naši pozornost k nepříjemné myšlence viny a soudu. Plně si uvědomuji ***obě*** souřadnice, v nichž se náš a všechny jiné příběhy odehrávaly, souřadnice, kterými jsou Boží láska a Boží odpovědnost. Jak se to konkrétně projevovalo v našem příběhu ***Vyčištění chrámu?*** Boží láskyplné jednání s těmi, kteří měli na starosti náboženství a chrám, vstoupilo do rozhodující fáze v době, kdy v jordánském údolí vyzýval k pokání všechny vrstvy národa hlas Jana Křtitele. (Mt 3,1-12) Daleko závažnější výzva na adresu správců chrámu zazněla, když Ježíš poprvé při své službě navštívil chrám a jednoznačně odhalil nešvary, které tam panovaly. Při tom připomenul poslání chrámu. (Jn 2,13-23) V následujících dvou letech Ježíš soustavně objasňoval zásady pravé bohoslužby, trpělivě přibližoval, co je v Božích očích cennější než zavedené rituály, ba i odpovídal na otázky vůdců národa. A na konec poskytl čas pro nápravu, pro změnu, protože k tomu stále od Jordánu doznívalo Janovo upozornění: ***Čiňte pokání a neste ovoce. A každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyťat a hozen do ohně.*** (Mt 3,2.8.10) Tento rámec laskavé Boží náruče přiléhavě vystihují Ježíšova slova, která pronesl o den později: ***Jeruzaléme, Jeruzaléme, kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, tak jako kvočna shromažďuje svá kuřátka pod svá křídla, a nechťeli jste.*** (Mt 23,37) Ona poslední slova jsou veledůležitá. Boží milost a láska může vykonat velké věci v našich duchovních životech, jen pokud ji to dovolíme. Varující slova: ***a nechťeli jste,*** jsou důležitá i pro případ, kdy dnes společně revidujeme naši vnímavost k posvátným skutečnostem.

Proč jsem zmínil nepříjemnou myšlenku viny a soudu? Protože chci zdůraznit důležitost ***respektu*** k posvátným skutečnostem (v našem příběhu jde o chrámový komplex), jelikož to nějak souvisí s respektem k Bohu. Znevažovat tyto posvátné skutečnosti totiž znamená znevažovat samého Boha. Zároveň však také platí, že tyto nám nejsou dány, aby nás neustále procvičovaly v poslušnosti, ale byly nám svěřeny, aby nám napomáhaly prožívání vztahu s Bohem. Platí o nich to, co Ježíš řekl o sobotě: ***sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu.*** Ano, posvátné skutečnosti nejsou svatými břemeny, která musíme snášet, abychom nasbírali body do naší tabulky svatého života, ale požehnáním, jež náš duchovní život zkvalitňují a zintenzivňují.

Ted' se na chvíli zamysleme nad několika místy, kde Písmo vede k respektu k určitým Božím posvátným skutečnostem. Nejznámějším příkladem je **Boží jméno**. Znevažovat či zneužívat Boží jméno je velmi vážná věc. Starozákonní věřící je před tím ve třetím přikázání důrazně varován. (Ex 20,7) Velmi známý je také příběh o **Uzovi**, který, nikoli snad ve zlém, sáhl na schránu smlouvy, což bylo striktně zapovězeno. (2 S 6,6.7) I **den odpočinku** se honosí statusem odděleného dne, který horlivě chrání Hospodin. (Ex 31,15; Nu 15,32-36) Všechny tyto a další posvátné skutečnosti odvozují svůj status od samého Boha. Dávné Izajášovo vidění o Bohu sedícím na trůnu nás vyučuje, že ačkoli Bůh ve skutečnosti sídlí mimo zemi a ani nebesa nebes jej nemohou pojmout, jak vyznal ve svém proslovu při inauguraci chrámu Šalomoun (1 K 8,27), že tento Bůh je nějakým způsobem přítomen mezi lidmi, že zasluhuje náležitou úctu, kterou vyjadřujeme buď jemu přímo, nebo prostřednictvím respektu k posvátným skutečnostem. Izajáš to vyjádřil vysoce metaforickým obrazem: **Panovník Bůh seděl na vysokém a vznosném trůnu a lem jeho roucha naplňoval chrám**. V Izajášově vidění Bůh „propůjčil“ svou slávu jeruzalémskému chrámu. Nebeské bytosti, serafové, reagují na Boží velebný majestát slovy: **Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy**. (Tichým hlasem připomínám, že první část tohoto oslavného vyznání najdeme na Karově mostě kolem postavy ukřižovaného Krista napsané hebrejskými literami.)

Nyní dovolu, abych vyjádřil svoje přesvědčení, že by bylo někdy velmi užitečné přemístit v naší představivosti Izajášovu scénu do našeho společného shromáždění a porovnat ji s atmosférou, která někdy panuje před zahájením bohoslužby. Zamyslete se nad tím, prosím. Mohli bychom pak vždy Bohu říci: Sešli své anděly, abychom mohli v hlubokém respektu tě společně uctívat. Jsme připraveni vnímat tvoji velebnost, jsme přichystáni tě oslavovat, jsme očištěni k naslouchání tvého slova. Já sám se domnívám, že naše vnímavost vůči posvátnému, totiž vůči bohoslužebnému prostoru a času, volá po ozdravení. Vy, kteří to cítíte obdobně, rozhodněte se společně s tím něco udělat.

Dovolte nyní, abych předložil vaší pozornosti moment, který Marek vyjádřil slovy: **Ježíš začal vyhánět prodavače a kupující v nádvoří**. To, že Ježíš vyhnal prodavače, není až tak překvapivé, ale že se zlou vyprovodil i kupující, to přivádí k zamyšlení. Vždyť Tito řadová věřící sotva měli jinou možnost než použít nabízené služby. A přesto i ty Ježíš vyhnal. To znamená, že jim přisoudil určitou vinu, určitou odpovědnost za situaci na chrámovém prostranství. To je velmi poučné. Nemáme právo se naprosto vždycky podřizovat vadné běžné praxi, i když je tato zaštitěna zodpovědnými vedoucími. Ano, zásadní vinu nesou jiní a ti nejsou v textu vůbec zmiňováni – duchovní šlechta, velekněžská rodina; ti zde měli své velké ekonomické zájmy, jež uskutečňovali skrze ty, které Marek uvádí na prvním místě: prodavači a směnárníci. Tito mafiáni rozhodně nejsou bez viny. A pak teprve na posledním místě jsou uváděni prostí věřící. Jejich vyhnání nám sděluje, že měli povinnost včas promluvit proti nešvarům, které znemožňovaly prožívání duchovního spojení s Bohem těm nejposlednějším – pohanům. Jak víte, Herodesův chrám měl tři prostory, kam směli vstoupit laici. Nejblíže ke svatyni, tedy do blízkosti prostoru, kde se nacházelo místo pro usmrcování zvířat, oltář pro ohnivé oběti a nádrž pro umývání, tak tam směli vstoupit jen izraelští muži. Tento prostor se nazýval **Nádvoří Izraele**. Trochu dále za nádhernou branou se nacházelo víceúčelové **Nádvoří žen**.

Sem směly, jak z názvu vyplývá, i izraelské ženy. V tomto prostoru mluvil Ježíš; naposledy zde zazní jeho slovo následující den, tedy v úterý týdne utrpení. Třetí, největší prostor se nazýval **Nádvoří po-hanů**. Toto prostranství bylo obklopeno sloupořadím, kde učili rabíni a v tom nejnádhernějším zasedal sanhedrin. Jenom sem do tohoto prostoru měli dovoleno vstoupit pohané. Tabulky na nízké zdi je varovaly, aby nevstupovali do oblasti chrámu s **Nádvořím žen a Izraelců**; hrozila jim smrt. Když tam přišel Ježíš, **Nádvoří pohanů bylo** z části obsazeno prodejci holubů k obětem a směnárníky, kteří prodávali měnu, která jediná byla akceptovaná jako chrámová daň. Byl tam velký mumraj, který současníci nazývali **Bazar synů Annášových**. Ježíš se zastal těch s nejmenšími právy, kteří byli odkázáni na nedůstojné prostředí, jež z velké míry bránilo soustředit se na duchovní věci; zastal se pohanů. Takto nás Markův příběh vyučuje, že se máme spolu s Ježíšem ptát, zda jsme vytvořili podmínky, aby byly naplněny důležité duchovní potřeby těch nejposlednějších. Ptejme se, zda naše nedostatečná citlivost k posvátným skutečnostem někomu nezabraňuje přijmout plné Boží požehnání. Ptejme se jako vedoucí sboru, ptejme se jako řadoví členové. Jako Ježíš kdysi očistil pozemský chrám od nepatřičného, on může očistit i ten náš chrám dnes, chrám duše či chrám, který slouží pro bohoslužby.

Ježíš v Markově líčení ve mně budí určité rozpaky: **nedovoloval ani to, aby někdo s čímkoliv procházel nádvořím**. Nepřipadá to i vám jako přehnané hnidopišství? Samozřejmě, že ne. Naše předchozí zkušenost s laskavým Ježíšem nám brání, abychom v Markově poznámce viděli Ježíše jako hysterického fanatika. Zřejmě šlo o hrubou necitlivost k posvátnému místu. To nejmenší bylo, že si lidé tudy krátili cestu, když šli s nějakým břemenem. Pravděpodobně to už byl etablovaný nešvar. Ale zavedený zlovyk vždy zůstane nepřístojností. Proto Ježíš energicky vystoupil proti tomu, co posvětil čas a mlčení zodpovědných lidí. Rozhodně i tato podivná Markova věta nás vyzývá, abychom zrevidovali naši vnímavost k posvátnému. Přemýšlejme.

Širší kontext nám nabízí ještě jednu myšlenku. Je to velmi hořká douška. Zadívejme se na ni, zda neprozrazuje hlubší problém ve vztahu k posvátnému. Zazněla nazítří při odchodu Ježíše z chrámu: **Hle, váš dům se vám ponechává pustý**. (Mt 23, 38) Náboženská špička se zmocnila Božího chrámu a on jim ho nyní přenechává. Nepodařilo se mu vyvolat nápravu. Bude to jejich chrám. V definitivním odchodu Ježíše z chrámu toho dne nelze nevidět Ezechielův zlověstný odchod Boží slávy ze svatyně. Tento osudový výrok nezazněl prostě proto, že nechránili posvátnost chrámu, ale proto, že nepřijali pozvání shromáždit se pod Boží křídla, že ho nechtěli milovat celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. Tam pramenila jejich neúcta k svatým místům, to byl kořen problému. Neúcta chrámu byla jen jeho ovocem.

Evangelisté doplňují Markovo líčení o zajímavé detaily. Když se atmosféra na nádvoří uklidnila, prostor zaplnili lidé, kteří přinesli s sebou své nemocné, a on je uzdravil. Tyto mocné činy otevřely ústa přítomných, aby Bohu poděkovali za Ježíše. Oslavovali ho jako očekávaného Syna Davidova. Zvláště mládež byla v tomto aktivní. Nakonec i pohané, pro které Ježíš požadoval klidné chrámové prostranství, se objevují na scéně. To až příštího dne. Skupinka Řeků se na tomto místě setkává s tím, který přišel vrátit do Otcovy náruče všechny lidi, bez rozdílu. I ty přehlížené.

Za čtrnáct dní se tu zřejmě shromáždíme k bohoslužbě ve větším počtu – protože skončí prázdninový režim. Jen koronavirus může toto naše očekávání významně ovlivnit. Vraťme se sem s odhodláním respektovat posvátnost tohoto místa, aby snad naše chování neznemožňovalo těm, kteří se s velkým očekáváním dostavují na toto místo, neznemožňovalo přijmout plné Boží požehnání. Dovolme Ježíši, aby očistil naše nitro a zbavil ho nevnímavosti k posvátnosti tohoto místa.

Amen.

PUTOVÁNÍ ZA HVĚZDOU

Kázání bylo přednesené 12. prosince 2020
a přenášené prostřednictvím bohoslužbyonline.cz

Text ke čtení: Mt 2,1-12

¹ Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se: ² „Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.“ ³ Když to uslyšel Herodes, znepokojil se a s ním celý Jeruzalém; ⁴ svolal proto všechny velekněze a zákoníky lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit. ⁵ Oni mu odpověděli: „V judském Betlémě; neboť tak je psáno u proroka: ⁶ „A ty, Betléme, v zemi judské, zdaleka nejsi nejmenší mezi knížaty judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, který bude pastýřem mého lidu, Izraele.“ ⁷ Tehdy Herodes tajně povolal mudrce a podrobně se jich vyptal na čas, kdy se hvězda ukázala. Potom je poslal do Betléma a řekl: ⁸ „Jděte a pátrejte důkladně po tom dítěti; a jakmile je naleznete, oznamte mi, abych se mu i já šel poklonit.“ ⁹ Oni krále vyslechli a dali se na cestu. A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě. ¹⁰ Když spatřili hvězdu, zaradovali se velikou radostí. ¹¹ Vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou; padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary – zlato, kadidlo a myrhu. ¹² Potom, na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, jinudy odcestovali do své země.

Písňe: 45, 47

Při hledávání tématu pro mé kázání jsem přijal vybídku, kterou mně soustavně činí sousoší, které se nachází na začátku osady, kam jezdíme na chalupu. Sousoší představuje tři krále z Východu s jejich dary. Matoušovo vyprávění o mudrcích z Orientu je ovšem širší než v kameni zachycený takřka závěrečný moment jejich cesty. Proto budu hovořit o celé jejich cestě za hvězdou. Smyslem našeho setkání nad biblickým textem dnes je nalézt nové a svěží impulzy pro naše vlastní hledání a následování Boha.

Děj příběhu o mudrcích, kteří se přišli poklonit nově narozenému králi, nabízí k promýšlení tři zajímavé okruhy. První se týká hvězdy, která dovedla poutníky z Východu do Betléma, druhý se týká připravenosti Jeruzaléma a jeho

vladaře na příchod mesiáše, a to v kontrastu s připraveností mudrců, a nakonec třetí, který hledá odpověď na otázku, zda bylo naplněno očekávání mudrců.

Na začátku **prvního** tematického okruhu – uvažování nad **Betlémskou hvězdou** si musíme uvědomit, že Matoušovo vyjadřování o nebeském úkazu neodpovídá našemu modernímu. Slovo hvězda může označovat jakákoli světelná tělesa na nebi kromě Slunce a Měsíce. Nerozlišuje hvězdu, novu, planetu, kometu, meteorit nebo konjunktci, což je zdánlivé přiblížení planet. Jako věřící si občas klademe otázku, zda tzv. **Betlémskou hvězdu** může identifikovat astronomie. Snahy tu stále jsou, ale nic nezvratitelně průkazného. Mohla to být **nova**, tedy hvězda, která se pozoruhodně rozzáří na krátký čas a pak zchladne. Tuto teorii zastával např. Johannes Kepler na základě vlastní zkušenosti s novou v roce 1604 při svém působení v Praze. Byl přesvědčen, že **podobná** nová hvězda navigovala kdysi mudrce při narození Ježíše. V tom případě výraz **navigovala** je jen přibližný.

Kepler si také všimnul, že jeho novu předcházela v roce 1603 **konjunktce**, tedy zdánlivé přiblížení dvou planet Jupitera a Saturnu. Výpočtem zjistil, že krátce před narozením Krista se v roce 7 před Kr. na nebi objevila velmi vzácná trojitá konjunktce těchto planet. Dnes je tento nález některými používán při stanovování data Kristova narození a konjunktce je ztotožňována s Betlémskou hvězdou, zvláště proto, že Jupiter v astrologickém klíči představoval královskou moc a Saturn hvězdu Židů. To by však bylo Ježíšovi v době jeho ukřižování víc jak 36 let! Proto jiní upozorňují na jiné řešení Betlémské hvězdy: na **kometu s ohonem** z roku 5 před Kristem, která byla vidět po 70 dnů a o níž informují čínské prameny. Také tady platí výtky, že kometa mohla navigovat mudrce jen přibližně.

Pozor, Kepler to ale myslel jinak. Mudrci nejdříve byli osloveni trojitou konjunktí Jupitera a Saturnu a dva roky nato Betlémskou hvězdou, za kterou považoval astronomicky nedoložitelnou novu. Je velmi zajímavé, že vzdálenost této konjunktce od tradičního data narození Ježíše jsou podivuhodné 2 roky, velmi pravděpodobně ony 2 roky, o kterých mluvili mudrci s Herodem. Teprve teď nastal čas seznámit vás s názorem knihy Touha věků. Také Ellen Whiteová pracuje s nebeským úkazem, který se objevil nějaký čas před narozením. Píše: ***Když tito mágové zkoumali hvězdné nebe a snažili se odhalit tajemství, jež v sobě skrývají zářivé dráhy hvězd, uzřeli slávu Hospodinovu. Hledali bližší vysvětlení a obrátili se k hebrejským spisům.*** Ellen Whiteová poetickým jazykem zde popisuje mimořádný nebeský úkaz způsobený pohybem planet a sděluje, že tento úkaz přivedl mudrce ke studiu hebrejských písemností. Pak se také vyjadřuje k jinému, pozdějšímu nebeskému jevu, který nazýváme Betlémská hvězda: ***Mudrci spatřili tajemné světlo na obloze oné noci, kdy sláva Boží zaplavila pahorky Betléma. Když světlo pohaslo, objevila se zářivá hvězda a stanula na obloze. Nebyla to ani stálice, ani planeta... Onou hvězdou byla vzdálená skupina zářících andělů; mudrci to však nevěděli... Hvězda byla ustavičně před nimi.*** (str. 33.34) Pro Ellen Whiteovou Betlémskou hvězdou byla skupina zářících andělů, tedy neastronomický jev. Ten ovšem nepředstavuje problém navigace mudrců během jejich cesty z Orientu.

Postupme k **druhé** tématice Matoušova oddílu a zastavme se u přesvědčení mudrců, že se narodil král Židů. To nebyl jen neurčitý názor, ale jistota, která je nakonec nasměrovala na náročnou cestu, dlouhou asi 600 kilometrů a trvající více

jak 40 dní. Tito pohané sice startovali u poznatků, které jim poskytovala tehdejší astronomie, jež často splývala s astrologií, ale brzy museli hledat odpověď na otázku: **Proč je tak důležitý nově narozený král jednoho nevýznamného národa?**

Mudrci horlivě hledali odpověď. Ted' si uvědomme, že ne všichni Židé se vrátili zpět z Persie; ti, kteří tam setrvali a zůstali věrni svému náboženství, mohli mudrcům nabídnout odpověď z textu, který byl starý sedm set let: Lid, **kteří chodí v temnotách, uvidí velké světlo, ... neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jeho rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje. Jeho vladařství se rozšíří. Upevní a podepře je právem a spravedlností od toho času až navěky.** To tedy sděloval sedm set let starý Izajášův svitek. (9,1.5.6) Jeho informace byla mudrcům prospěšná. Zabývali se jím a při novém nebeském úkazu vyšli, vyšli za čerstvou hvězdou. Pochopili, že tento vladař je tak významný, že nebesa považovala za důležité to sdělit i nežidům. Ostatně, poznanou mimořádnost tohoto krále naznačovaly i dary, které s sebou vzali.

Jak úžasné je Boží jednání s lidmi! Oslovuje vznešené orientální mudrce v jejich pohanství. Neoslovil je skrze anděly jako Zachariáše, Marii, Josefa či pastýře, nebo skrze vnuknutí jako Simeona, ale skrze podivuhodná znamení na nebesích, která byla doménou jejich zájmu. Věřte, že i dnes Bůh oslovuje lidi, kteří vědí jen málo o spasení v Kristu. Oslovuje je tam, kde jsou, a prostředky, které jsou jim blízké. Bůh je pak dovede k těm, kteří jim mohou nabídnout Boží odpovědi na jejich zvědavé otázky. Bůh v nich vzbudí tak velikou žízeň po Kristu, že se bude rovnat touze mudrců, když se opovážili hledat skutečnost, kterou naznačilo nebe.

Po dlouhé cestě mudrci dorazili do Jeruzaléma, a to s pocitem, že vpadnou doprostřed jásavé radosti nad narozením malého prince. Ale věci se měly jinak. Jeruzalém a celé království tehdy žily v tísnivé atmosféře paranoidního Heroda. Nedlouho před příchodem mudrců nechal starý a nemocný král na základě zmanipulovaného soudu zardousit své dva syny Alexandra a Aristobúla. Spolu s nimi přišlo o život 300 vojáků a pro jistotu i králův holič a uduvači. Brzy potom dal zatknout 6000 farizeů, protože odmítli přísahat věrnost císaři. Josephus Flavius píše, že někteří z nich připravovali příchod mesiáše. Herodes s nimi krvavě skoncoval. Na Jeruzalém se snesla hrůzná atmosféra. Nikdo se neodvážil mluvit o příchodu mesiáše, všude vládl strach z králových špiclů. Paranoia byla přítomna všude.

Přesto i v takový čas dobrá zpráva, tedy evangelium, si razilo cestu k lidem. Určitě Herodovi zvědové zaznamenali betlémské dění. Neušlo jim, co vypravovali lidé o pastýřích a nebeských andělských zjeveních. Určitě zaznamenali, že lidé věnují určitou pozornost manželskému páru z Galileje a jejich dítěti. Ale protože usoudili, že společenský vliv těchto prostých lidí je minimální, nepředložili to Herodovi jako alarmující záležitost. Simeonovo proroctví nad malým Ježíšem v chrámě považovali za málo nebezpečnou exaltovanou stařeckou víru. Je zajímali skuteční královi konkurenti v jiném postavení, a ne chudý princ, který se narodil ve chlévě.

Jenže, pak přišla jiná liga svědků: bohatí mudrci z významné východní země, kteří se v Jeruzalémě bez předsudků ptali po nově narozeném králi. Herodova STB ihned přinesla horkou novinu o zahraničních poutnících do královského paláce. Zainteresovaní lidé tušili další Herodův paranoický výbuch. Dokonce na obyvatele

Jeruzaléma padla obava z věcí budoucích, jak uvádí Matouš. Výbuch se však k překvapení všech nekonal! Herodes svolal specialisty na náboženské otázky, velekněze a zákoníky, a zeptal se jich, co říkají Písma o tom, kde se má narodit mesiáš. Pravděpodobně to ale nebyl pravý cíl jeho setkání s nimi. Herodes zřejmě chtěl odhalit případné pikle těchto knížat národa, zda se nespojili s cizinci a nechtějí ho svrhnout z trůnu. Nic ale neodhalil. I pro ty bylo betlémské dítě nýmand, který nikoho neohrožoval. Přesto tito odborníci osvědčili znalost Písma: **V Betlémě**, uvedli na základě 700 let starého Micheášova proroctví. Správně vykládané prorocké slovo objasňuje znamení doby, tendenčně vykládané naopak přináší tmu. Písmo, jež je správně interpretováno, je naším světlem na naší cestě životem. Další detaily o setkání Heroda s teology a knížaty národa Matouš nepřináší.

Herodes je však stále silně zneklidněn novou mesiánskou roznětkou, kterou importovali do Jeruzaléma cizinci z Východu. Rozhodl se získat další informace přímo od nich. Doufal, že se prořeknou. Král je pozval tajně jako soukromé osoby. Vedl s nimi obsáhlý rozhovor o důvodech a cílech jejich putování, o nebeských úkazech. Herodovo vystupování vypadalo jako upřímný zájem o duchovní otázky, ale nebyla to pravda. Pátral po sebemenších náznacích spiknutí. Jeho slibovaná poklona narozenému princovi byla ve skutečnosti jen příprava pro jeho vražedné běsnění. Zuřivost proti betlémským chlapečkům měla především zasáhnout právě toho prince. Nevěříme Herodům, i kdyby mluvili svaté věci; jejich minulé činy jsou jejich pravá řeč. Herodova paranoia nesla znaky Kristova vesmírného nepřítel. Zde se naplnilo to, co takto později vyjádřil Jan: ***A drak se postavil před ženu, aby pohltil její dítě, jakmile se narodí. Ona porodila dítě, syna, který má železnou berlou pást všechny národy, ale dítě bylo přeneseno k Bohu a jeho trůnu. Zj 12,4.5***

Postupme do **třetí** tematiky Matoušova oddílu. S jakými myšlenkami asi odcházeli mudrci z královského paláce? Naplní se jejich očekávání? Není snad všeobecná absence poznání důležitosti doby mezi nositeli vzácných zaslíbení o mesiáši důkazem, že jejich cesta byla jen zbožným omylem? Nepřecenili význam pozoruhodného nebeského znamení? Nezrodila jejich naději přespříliš horlivá touha po lepším uspořádání věcí lidských? Není jejich nasměrování do Betléma Herodem jen z nouze ctnost, protože kdyby se mesiáš opravdu narodil, vypadala by atmosféra v Jeruzalémě a v královském paláci jinak? Neměli by přec jenom připustit, že je čas se vrátit?

Tyto myšlenky však brzy zaplašili, protože na jihu se objevila jim dobře známá hvězda. Připomněla nadšení, které zažívali před dvěma roky, když poprvé spatřili podivuhodný nebeský úkaz, a to, jak ho brzy spatřili ještě dvakrát. Nedaleko Herodova paláce si vybavovali, jak stará hebrejská Písma vtiskla nový smysl jejich úžasu při pozorování ohromujících nebeských znamení. Nakonec nemohou vymazat i podivuhodné nebeské světlo, které je dovedlo do Jeruzaléma a teď znovu je chce vést dál. To vše není možné jen tak přejít!

Absence jakékoli radosti v hlavním městě Hospodinovy víry, očividná nevnímavost vůči jakýmkoli znamením doby, lišácký zájem nezájem Heroda je nemohou přinutit, aby se vzdali a vrátili se zpět. Vzpomínka na minulé Boží vedení jim dodala sílu zamířit na jih, směrem, který naznačovala znovu se objevivší podivuhodná hvězda. I dnes je naším osudem žít v určitém napětí mezi osobní

vírou, která vyrostla z Božího vedení, a postoji, jejichž nositeli jsou křesťané, kteří postrádají dostatečnou vnímavost vůči osobním či celospolečenským Božím znamením doby. Pro každého z nás má Bůh svoji hvězdu. To, že na chvíli zmizí, a ještě k tomu v hlavním městě Hospodinovy víry, kde bychom to nejméně předpokládali, nás nesmí překvapit natož zmalomyslnit. Jdeme za Boží hvězdou!

Vzdálenost mezi Jeruzalémem a královským městem bychom dnes zvládli za nadýchané 2 hodiny. V současné době bychom ovšem nabrali další čas při vstupování na palestinské území, v němž se dnes Betlém nachází. Matouš se ve svém líčení vůbec nevěnuje cestě, přímo zastihuje mudrce před domem, který označila zářivá hvězda. Teď jim ještě zbývá několik málo kroků.

Kolikrát si mudrci tuto chvíli představovali. Můžeme se jen domnívat, jaké měli informace o reáliích, do kterých se malý princ narodil. První věc, kterou ale určitě zjistili, že dům se značně liší od přepychového Herodova paláce v Jeruzalémě a jiných královských paláců na tomto světě. Nespatřili žádné služebnictvo ani žádnou osobní ochranu! Přesto se tiše připravují na setkání, které bylo smyslem jejich života po dva roky. Ještě se krátce upravují a chystají své vzácné dary. A pak ho spatřili, nastala hodina pravdy.

Vždycky se skutečnost liší od našich představ, ale v případě Ježíše kolosálně. Jak rozdílná byla sláva nebeských úkazů od prostoty více jak čtyřicet dní starého chlapečka! Jak rozdílná byla nádhera prostředí, do kterého se rodili jiní princové tohoto světa, a obyčejnost betlémského příbytku! A ten se už lišil od chlěva někde v zadním traktu, kde se předtím mesiáš narodil. Sny jsou zpravidla dobrá věc, ale když by měly být příčinou odmítnutí sice prosté, ale nicméně Boží skutečnosti, je třeba je zrevidovat či odmítnout. Realita, kterou rozhodně nečekali, ale mudrce nezbavila hlubokého vnitřního přesvědčení, že jsou u Božího cíle jejich putování. Vyslovili radost nad narozením očekávaného krále, předali dary a chvíli povyprávěli o svém putování. Zlato, kadidlo a myrha byly v Orientu vysoce ceněné komodity a opravdu vhodné dary pro královské dítě. Dary byly také dalším strategickým tahem Božího vedení, tentokrát ve prospěch sváté rodiny, která se velmi brzy bude muset vydat na cestu do Egypta, aby unikla Herodovu hněvu. Dary byly pohodlnou platební kartou pro blízkou budoucnost. (Cf. Mt 10,9: *Neberte od nikoho zlato, stříbro ani měďáky do opasků.*)

Tím, že Matouš vyjmenovává jednotlivé dary, vyzývá znalce orientálních reálií, aby dekodovali jejich skryté poselství. **Zlato** bylo považováno za prezent hodný krále. Byl to tedy dar *pro Krista krále*. **Kadidlo**, kromě toho, že to byla superluxusní esence pro zdravotní účely, zároveň to byla složka pro vykuřování při náboženských obřadech. Byl to dar *pro Krista božskou bytostí*. Poslední komodita se objevuje v evangeliích v souvislosti s Ježíšovým utrpením, Mk 15,23: *Dávali mu víno okořeněné myrhou; on je však nepřijal.* Jn 19,39 *Nikodém přinesl asi sto liber směsi myrhy a aloe.* Zřejmě tak daleko mudrci od Východu nedohlédali. I tak to byl dar *pro Krista trpítele*.

Ještě se krátce vrátím k onomu napětí, které způsobuje rozdíl mezi tím, co očekáváme, a tím, s jakou Boží skutečností se nakonec setkáme. Umět povstávat z našich rozčarování až zklamání je potřebné umění, kterému nás příběh putování za hvězdou učí. A toto umění se vztahuje na nejzákladnější oblasti víry: jak vypadá

mesiáš, jak jedná církev a vzory, proč je na čase opustit některé ceněné koncepty víry, proč modlitby nefungují, jak nám bylo někdy předkládáno, co je skutečné vedení Duchem, jak budou ve skutečnosti vypadat závěrečné události světa, jak promlouvá Bůh k nám dnes... Tomuto umění se učíme z drobných zklamání i zásadních deziluzí. Ale mezitím hledíme na naši Boží hvězdu a následujeme ji.

V pondělí 21. prosince kolem západu slunce budou naše dvě planety z vánočního příběhu v nebývale těsné konjunkci (6 úhlových stupňů). Budou vidět asi 10 stupňů nad jihozápadním obzorem. Uvědomme si, že před dvěma tisíci lety ještě velkolepější nebeské znamení přivedlo v úžas moudré pohany a vyzvalo je, aby pátrali po jeho významu, a že později jiný nebeský úkaz je vyslal na cestu a dal smysl nejen jejich odvážnému putování, ale i jejich životům.

Amen.

RUKA, KTERÁ NEJENOM PSALA

Kázání bylo přednesené 27. února 2021
a přenášené prostřednictvím bohoslužbyonline.cz

Text ke čtení: Iz 55, 1.3 a.6.7.12a. (Jn 8,1-11)

¹ „Vzhůru! Všichni, kdo žízníte, pojd'te k vodám, i ten, kdo peníze nemá. Pojd'te, kupujte a jezte, pojd'te a kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko! ³ Nakloňte ucho a pojd'te ke mně, slyšte a budete živi! Uzavřu s vámi smlouvu věčnou, obnovím milosrdenství věrně Davidovi prokázaná.“

⁶ Dotazujte se na Hospodina, dokud je možno ho najít, volejte ho, dokud je blízko.

⁷ Svěvolník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemností svoje úmysly; nechť se vrátí k Hospodinu, slituje se nad ním, k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho.

^{12a} „S radostí vyjdete a budete vedeni v pokoji.

Písň: 1, 39, 128, 283

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista!

Za dva týdny tomu bude jeden celý rok, co žijeme jako sbor, jako společnost a jednotlivci ve zvláštním režimu, který vyvolala koronavirová epidemie. Tehdy před rokem jsme si nedovedli představit, co za ten rok všechno prožijeme. Velmi často nás kazatelé z tohoto místa povzbuzovali a dodávali nám sílu, abychom uměli snášet tíhu dní a dovedli se v této mimořádné době orientovat. Vzpomínáte si, jak se jmenovalo první internetem přenášené „kovidové kázání“? *Je koronavirus znamením konce světa?* Protože jsem přesvědčen, že koronavirus se nám tlačí do života víc než jen oknem a dveřmi, mám za to, že občas potřebujeme slyšet i jinou tematiku. Dnešní Písmo, k jehož rozjímání jsme se setkali, nabízí nadčasovější námět pro kázání. Chce nás posílit a potěšit v situaci, kdy si velmi silně uvědomujeme, že jsme zasaženi děsivější nemocí, než je současná epidemie. Písmo upozorňuje na lék proti oné strašné chorobě, který je volně dostupný. Jistě rozumíte, že tím narážím na Izajášův úvodní text.

Víte, jsem přesvědčen, že dnešní Izajášovo sdělení velmi dobře ilustruje jeden mimořádně dramatický příběh Nového zákona. Jemu se budeme dnes věnovat. Čtème známý text: **Jan 8,1-11: Ježíš však odešel na Olivovou horu. Na úsvitě přišel opět do chrámu a všichni lidé se k němu shromažďovali. On se posadil a učil je. Tu k němu zákoníci a farizeové přivedou ženu, přistiženou při cizoložství; postavili ji doprostřed a řeknou mu: Mistře, tato žena byla přistižena při činu jako cizoložnice. V zákoně nám Mojžíš přikázal takové kamenovat. Co říkáš ty? Tou otázkou ho zkoušeli, aby ho mohli obžalovat. Ježíš se sklonil a psal prstem po zemi. Když však na něj nepřestávali naléhat, zvedl se a řekl: Kdo z vás je bez hříchu, první hod' na ni kamenem! A opět se sklonil a psal po zemi. Když to uslyšeli, [zahanbeni ve svém svědomí] vytráceli se jeden po druhém, starší nejprve, až tam zůstal sám s tou ženou, která stála před ním. Ježíš se zvedl a řekl jí: Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil?" Ona řekla: Nikdo, Pane. Ježíš jí řekl: Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!**

Přál bych si, abychom se zde zastavili u několika významných myšlenek, a abychom si právě dnes položili velice osobní otázku: Uvědomuji si dostatečně silně, dostatečně spasitelně silně, co vykonala Ježíšova ruka pro mou záchranu? Vše se bude točit kolem ruky, která nejenom psala.

Vy, kteří pozorně čtete i poznámky pod čarou, víte, že přečtený text se nenachází v nejstarších rukopisech. V těch, v kterých se vyskytuje, nebývá zařazován vždy na stejné místo. Teď nebudeme pátrat po tom, jak se tento příběh dostal do NZ a proč ve většině Biblí ho nacházíme na začátku 8. kap. Janova ev., ale všimneme si jen toho faktu, že byl zařazován na různá místa. O čem to vypovídá? To naznačuje jednu nepochybnou skutečnost: **téma, nosná myšlenka tohoto oddílu je tak univerzální**, že harmonuje s různými místy evangelií. Které je to hlavní téma? To nesdělujeme nadpis našeho oddílu; ten jen připomíná příběh, který přináší onu velkou myšlenku. Hlavní myšlenka je: **Ježíši jde o člověka**. A tato tematika je vlastně doma na každém místě evangelijního textu, jak naznačuje rozdílné umístění naší perikopy v různých rukopisech. Příběhy, které ji nesou, mohou být různé, ale téma zůstává: **Ježíš a jeho láska k lidem**, nebo **Ježíši jde o každého člověka**.

Právě tuto myšlenku vykresluje náš oddíl velmi pronikavými barvami, protože příběh je nadmíru dramatický – vždyť jde o život, avšak končí šťastně a pro nás povzbudivě. Vstupme nyní na chrámové prostranství mezi lidmi kolem Ježíše.

Normálně smyslem návštěvy chrámu bylo buď zúčastnit se velkých slavnostních obřadů, přinést vlastní oběti a dary, konzultovat s kněžími a levity náboženské či zdravotní záležitosti anebo setkat se s rabíny, kteří v určených chrámových prostorách pravidelně učili. Text vypráví, že tentokrát Ježíš přichází do chrámu z nočního ticha Olivetské hory. Pokud vezmeme v úvahu zařazení tohoto oddílu, jak nám je předkládá Český ekumenický překlad, pak Ježíš vyučoval lidi již několik dní před tím; minimálně od poloviny již skončených sedmidenních svátků stánků. Dnes lidé zase přišli do chrámu a opět kvůli Ježíši. Stojí o jeho poučení, chtějí slyšet jeho ujištění, že jsou pro Boha důležití, jako děti pro Otce. On dává smysl jejich návštěvě chrámu. Jako dnes nám.

Teď je třeba si uvědomit, že náš příběh se odehrává jen půl roku před Golgotou. Na Ježíše už začíná dopadat stín kříže. Den před tím, po jeho vystoupení

v poslední den svátků, dokonce tito vyslali chrámovou stráž, aby ho zadržela. Zřejmě měli důvod nebo si ho chtěli vyrobit, aby ho mohli odstranit z veřejného života. Možná, že už tehdy měli na něj připravenou nějakou léčku. Stráž však přišla s prázdnou a na omluvu říkala: **Nikdo nikdy takto nemluvil.** To bezesporu ještě zintenzivnilo jejich nepřátelství vůči Ježíši. Nemohli se zbavit dotčenosti z toho, že se respekt a přízeň lidí přenesly na něj a že ho lidé dokonce uznávají za pravého vykladače Mojžíše. Už tolikrát ho slyšeli říci: Slyšeli jste, že bylo řečeno, já však vám pravím. To se pokusí využít proti němu.

Tato uražená ješitnost, avšak dobře maskovaná jako horlivost pro spravedlnost, vtrhne onoho dopoledne na chrámové prostranství a naruší úžasnou atmosféru kolem galilejského rabiho. Zákoníci a farizeové před něj teatrálně přivedou ženu, o které tvrdí, že byla přistižena při cizoložství, a vyzvou Ježíše, aby tento případ posoudil. Při tom poznamenají, že podle Mojžíše by měla být ukamenovaná. Nenechme se zmýlit se, zákoníci a farizeové nepřišli k Ježíšovi pro odbornou konzultaci ve věci Mojžíšova zákona, ale pro něco jiného. Chytře, během velmi krátké chvíle vytvořili z pokojného shromáždění kolem uznávaného rabiho jakýsi soudní dvůr, jemuž právě on měl čestně předsedat Ježíš. Text přece říká: **postavili ji doprostřed a řeknou mu: "Mistře, tato žena byla přistižena při činu jako cizoložnice. V zákoně nám Mojžíš přikázal takové kamenovat. Co říkáš ty?"** Janův záznam události prozrazuje, že Ježíšovým protihráčům vůbec nešlo o odbornou konzultaci ve věci Mojžíšova zákona nebo něco obdobného. Ono vůbec ani nešlo o onu nešťastnou ženu, ale o Ježíše! Za maskou horlivosti pro svatý zákon se skrývala obrovská nenávist k Ježíšovi. Šlo jim o to, aby ho vyprovokovali k výroku nebo jednání, které by ho u lidí zbavilo uznání nebo bylo dokonce podkladem pro jeho odsouzení. Stačilo, aby Ježíš neobratně řekl: **Zaslouží si smrt,** a mohl se stát soustem pro Římany. Před Ježíšem stojí fikaní žongléři se slovy, kteří jednájí bez skrupulí. Dodnes platí, že postavení úcty nebo vzdělané či svaté řeči, že nic z toho nevyprovádá o tom, jaký ve skutečnosti člověk je.

Jak zareaguje Ježíš? Vytkne jim: Uvědomujete si, že jste narušili spořádané setkání? Zeptá se jich: Kde máte svědky a kde jste nechali druhého důležitého účastníka hříchu? Vyzkouší je: Co si myslíte o vašich pramátích Tamaře a Rachabě, které také nemají čistý štít? Odmítne je slovy: Dnes se mnou nepočítejte? Nic takového Ježíš nečiní! On ví, že jeho jednání během této chvíle navždy zůstane v srdcích lidí, kteří se toho dne k němu vypravili do chrámu, a že se o tom bude navždy vypravovat mezi jeho následovníky. On také ví, že není na soutěži hluboké znalosti Mojžíše nebo na turnaji pohotovité ducha-plnosti, která uniká nastražené léčce. Ne, on je tady proto, aby nezpochybnitelně vyjádřil, **že jemu a jeho Otcí jde o člověka.**

Jsou situace, které vyžadují bleskové konání, ale tato mezi ně určitě nepatří. Tato si žádá zklidnění. Ježíšovy oči přerušují kontakt se špičkovými odborníky na právo a s členy sanhedrinu a jeho pohled rychle posílá naději vstříc nešťastné ženě. Pak se skloní. To lze na první pohled interpretovat jako politováníhodné nepochopení vážnosti situace nebo dokonce jako ostentativní přehlížení nezvaných hostů. A píše něco do prachu na zemi. V té době nebyla rekonstrukce chrámu zcela ukončena. Začal ji Herodes někdy v roce 19 před Kr. a byla dokončena šest let před zničením chrámu v roce 70 po Kr. V době, kdy Ježíšův prst psal do prachu, chrám

ještě nebyl zcela perfektně čistý, bez pochopitelných důsledků rekonstrukční činnosti. Proto prach či písek na zemi.

Ježíšovo počínání znervóznilo Ježíšovy protivníky. Považovali je za silně nevhodné a viděli v něm nepatřičné zdržování. Ano, jednak byli přesvědčeni, že si zaslouží respekt, zvláště před shromážděnými lidmi, patřili totiž k nejváženějším lidem národa, a jednak teď potřebovali, aby Ježíš rychle něco řekl, protože spěch často vyhání rozvážnou obezřetnost. Proto na něj tlačí, a proto na něj dorážejí.

Ježíš je stále skloněný a v nevelké vzdálenosti od třesoucí se ženy stále něco píše do prachu. Text nyní dramaticky posouvá děj: ***Když na něj nepřestávali naléhat, zvedl se a řekl: Kdo z vás je bez hříchu, první hod' na ni kamenem.*** Ježíš se opět vrací ke stopám svého prstu v prachu a v té nevelké vzdálenosti od něho se zrakem zabodnutým do země se intenzivně chvěje hříšnice. Strach ji bere sílu chápat Ježíšova slova jako naději. Text pokračuje a přináší nečekané vyústění: ***Když to uslyšeli, vytráceli se jeden po druhém, starší nejprve, až tam zůstal sám s tou ženou.*** Jak si vysvětlit, že se jim lest nezdařila a že poněkud zahanbeně opouští místo žalobců v jimi narychlo vytvořené soudní síni?

První vysvětlení vychází z Janova vyjádření: ***Když to uslyšeli.*** To, co Ježíš řekl, způsobilo, že pro tuto chvíli hon na něj zanechali. Co mohlo v Ježíšových slovech zavážit, že odešli? **Možná**, že si při slovech: ***Kdo z vás je bez hříchu*** uvědomili, že nepostupují podle Mojžíše, který vyžadoval minimálně dva svědky, kteří měli za povinnost dosvědčit vinu a nést břemeno první rány. UVědomili si, že před zraky lidí **selhali jako právníci.**

Další možnost, proč opustili scénu, jsou výčitky, které pocítili, když nedostáli požadované integritě Božích strážců spravedlnosti, totiž že byli tak vláčeni svojí záští proti Ježíšovi, že ***se neštíteli zneužít smutný případ nešťastné ženy, aby ho odstranili.*** UVědomili si, že jednali proti Mojžíšovi, který řekl: ***Nebudeš ukládat svému bližnímu o život. Já jsem Hospodin. Nebudeš ve svém srdci chovat nenávisť ke svému bratru.*** (Lv 19,16b.17 a) Komu z vás se jejich výčitky zdají málo pravděpodobné, připomínám, že některé rukopisy uvádějí, že ***se*** Ježíšovi protihráči ***cítili zahanbení ve svém svědomí.*** Pozor, použitá řecká slova jsou jednoznačná. Neznamenají, že neunesli trapnost situace, že zpackali lest, ale že skutečně se v nich hnulo svědomí, že sami byli vinni hříchem vražedných intrik. Význam dodatku vylučuje, že odcházejí proto, aby se nerozebíraly jejich skryté hříchy, nýbrž proto, že si je spásně uvědomili. To nebyla lítost z pokaženého komplotu, ale lítost, že se ho dopustili. **Uvedu** však ještě jednu možnost, proč opustili scénu. Upřímně litovali, že ***se sami dopustili smilstva.*** Ano, můžeme připustit i tu eventualitu, že pachatel byl ve skupině, která se dívala na skloněného Ježíše. To není tak nereálná a nepravděpodobná představa. Ellen Whiteová, když se vyjadřuje o farizeovi, který pořádal k Ježíšově počtě hostinu a pohoršoval se nad morální úrovní ženy, která tehdy pomazala Ježíšovi nohy, tak se odváží říci, že farizeus ***sám právě tu ženu, již opovrhoval, svedl ke hříchu.*** (TV 394) Víme, že tato žena se jmenovala Maria nebo Maria Magdaléna a není totožná s naší ženou, přivlečenou do chrámu před Ježíše. Příběh z Betánie nám však připomíná, že i duchovní autority mohou chodit s opravdu velkým břevnem v oku! A to se s nikoli malou pravděpodobností mohlo odehrát i v životě někoho z přítomných soudců. Všimli jste si, že text zřetelně říká:

vytráceli se jeden po druhém, starší nejprve. Svědomí dotčené spasitelnou pravdou vedlo jejich kroky pryč.

Druhé vysvětlení toho, proč Ježíšovi protivníci opustili scénu, vychází z **Ježíšova psaní do prachu**. Víte, to psaní není ono mimoděčné psaní, jako když telefonujeme. Toto psaní bylo velmi významné. Tak nejdříve, Ježíšova ruka písící na zem bezesporu připomíná jinou ruku v jiném důležitém příběhu: **V tu hodinu se ukázaly prsty lidské ruky a něco psaly na omítku zdi královského paláce naproti svícnu. Král viděl zápěstí ruky, která psala. Tu se barva králova obličeje změnila a myšlenky ho naplnily hrůzou, poklesl v kyčlích a kolena mu tloukla o sebe.** Poznali jste tuto důležitou chvíli? Kdo by neznal slavné **Mené, mené, tekel ú-parsin** z Da 5. kapitoly! Druhá poznámka, majuskulní rukopis z 9. století, který je schraňován v Benátkách, a další rukopis z 11. století z Londýna, nabízejí velmi zajímavý dodatek k našemu osmému verši: **opět se sklonil a psal po zemi jednoho každého jeho hříchy.** I Ježíšovo psaní do prachu chrámového prostranství sdělovalo něco důležitého. Buď něco obecného – ve stylu nápisu na zdi babylonského paláce, nebo indicie konkrétních hříchů přítomných jednotlivců, jak nabízejí zmíněné dva rukopisy.

Náš text nám říká, že Ježíš psal. Nebudeme chybovat, když připustíme, že ti, kteří na Ježíše naléhali, se teď neubránili touze dovědět se, co tam ten Ježíš píše. Proto čtou. V řečtině výraz **číst** má velmi zajímavou etymologii: **anaginósko** původně znamenalo: **rozpoznávám**. Myšleno jednotlivá písmena nebo význam slov a vět. Budiž ke cti Ježíšových protihráčů, že alespoň v této chvíli rozpoznali pro sebe smysl toho, co Ježíš psal na zem. Uměli dekódovat stručnou narážku v psaném slovu na zemi. Pochopili jeho poselství pro sebe. A když luštili litery v prachu, nedaleko chvějící se ženy, uvědomili si, že ani oni nejsou bez hříchu a na Božím soudu by neobstáli. Pravdivé poselství v prachu země je přivedlo k prohlédnutí a k prvním krokům k milostivému Hospodinu. Jen aby to byl trvalý návrat! Rozpoznáváme i my, co píše Ježíšova ruka pro nás dnes?

Nejsilnější dojem, který si většinou odnášíme z četby příběhu o Ježíši a cizoložnici, je: **Jak velká je Ježíšova láska, která zachraňuje padlou ženu před ukamenováním a vrací ji do života, který je v souladu s Bohem.** To je však jen půl poselství našeho oddílu. Před několika minutami jsem řekl, že Ježíši a Otcí jde o člověka. Snadno a rychle připustíme, že Ježíšova láska byla toho dne nasměrována k zoufalé hříšnici. Ona především slyší nebeskou hudbu v kulisách odcházejících soudců, hudbu: **Ani já tě neodsuzuji.** Ovšem na scéně jsou i jiní aktéři. Na ně se obvykle díváme s jednoznačným odsudkem. A možná po právu. Ale pozor, vnímáme, jak se k nim tady choval Ježíš? Uvědomme si, že Ježíš toho dne, jakož ve všechny ostatní, vším, co dělal, referoval, že Bohu jde o člověka. Ano, toho dne mu šlo i spiklenecké zákoníky a farizeje. I pro ně znělo Izajášovo: Nakloňte **ucho a pojd'te ke mně. Slyšte a budete živi. Volejte Hospodina, dokud je blízko.** Ježíš Izajáše malinko doplnil: **Nakloňte ucho a pozorně čtete a pojd'te ke mně. Slyšte a čtete a budete živi. Volejte Hospodina, dokud je blízko.** Laskavé Ježíšovo jedná-

ní bylo vlídným pozváním k Bohu, kterému jde o člověka. Teď chápou i to zdánlivě nezdvořilé Ježíšovo sklonění se nad prachem země. Nebylo v něm pohrdání, ale první kroky k vyjádření, že každý hříšník, tedy nejenom nešťastná žena, má svoji důstojnost milovaného syna a dcery Boží. Ježíšovo privátní psaní vyjadřovalo ohled

k hříšníkům, kteří před minutami vtrhli na chrámové prostranství a cítili se pány situace. Obdivujme Ježíšův spasitelný takt! Inspirujme se jím!

Náš příběh z chrámového prostranství spěje ke svému závěru. Je nádhernější a jasnější než mnohé starozákonní velké texty – víc než Mojžíš, víc než Izajáš. Ježíš do tragické situace, kterou zapříčinil hříšník a kterou zneužívá přehorlivý strážce spravedlnosti jakoby bez požádání přináší ohleduplné řešení – pro všechny přítomné.

Ježíši jde o člověka. Jde mu **o ženu**, která si zpackala život. Když připustíme rabínské informace, tak v této době trest smrti ukamenováním postihoval ty, kteří porušili předsvatební smlouvu, jinak řečeno byli zasnoubení. Žena si zpackala život hned na začátku dospělosti. Ježíši jde **i o ty**, kteří jiným nebo podobným způsobem nezvládají svůj vztah k Hospodinu. Nebo horlí pro něj, ale něco v jejich náboženství je špatné a nejsou to maličkosti. Mají určitý druh duchovní slepoty, kdy jsou poctiví v detailu, ale velké věci jim unikají – cedí komára a polykají velblouda.

Každému z nich – ženě, duchovním špičkám, ale i přítomným posluchačům Bůh připravil příležitost k **prohlédnutí**: padlé **ženě** skrze velmi krutou zkušenost hrozby smrti, **zákoníkům a farizeům** skrze Ježíšovo oslovení, které mocně proniklo k jejich svědomí, a **Ježíšovým posluchačům**, kteří toho dne přišli na chrámové prostranství, skrze možnost pozorovat z povzdáli Boží jednání s hříšníkem. Jen my sami dnes víme, v které kategorii oslovených se nacházíme. Jen my víme, zda dnešní setkání nastartovalo ono tak důležité prohlédnutí.

Jsmo v momentu, kdy přehorliví, nasupení strážci zákona opouštějí scénu jako krotcí beránci a kdy nešťastná žena stojí a čeká na uzavření svého případu. Svírající strach ženě nedovoluje, aby odhadovala, jak vše skončí. Ježíše vnímá jako rabiho s velkou autoritou, a proto se cítí nejistá. Ježíš se znovu chápe iniciativy a oslovuje ženu: **"Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil?" Ona řekla: "Nikdo, Pane." Ježíš jí řekl: "Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!"** Takto Ježíš vnáší do zpackaného života nový začátek. Když se Boží slovo nebo čin dostane hluboko do srdce, nebo máme-li být věrni našemu textu, do svědomí, vše začíná znovu. Jak tuto příležitost uchopila žena, nevíme, ale osmělujeme se doufat, že se zařídila podle Ježíšovy rady. Jak uchopili možnost nového začátku zákoníci a farizeové, to víme. Většinu z nich odhodlání nevydrželo dlouho. Ale pozor, tenkrát na chrámovém prostranství slova **Jdi a už nehřeš! opravdu** patřila i jim. Pozor, tenkrát na chrámovém prostranství všichni byli vyzváni: **Vzhůru! Všichni, kdo žízníte, pojd'te k vodám, i ten, kdo peníze nemá... Nakloňte ucho a pojd'te ke mně, slyšte a budete živi. Svévoleník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemností svoje úmysly.**

My dnes jsme byli v příběhu o cizoložnici znovu utvrzeni o tom, že Ježíši a Otcí jde opravdu o člověka. První účastníci však nevěděli to, co víme my dnes, totiž, že ta ruka, která tenkrát psala, byla o několik měsíců později přibita na kříž. To bylo její nejsilnější poselství o lásce nebe k člověku. Ano, ta ruka, která psala hříchy lidí, tatáž ruka přijala za nás křížující hřeby. Radujme se z ruky, která připomíná hřích a pak i zachraňuje.

Amen.

SMÍCHOVSKÉ

TOUKA

Pátek 9. duben 2021

19:00 hodin

Miloslav Žalud

VŠICHNI JSME

TOMÁŠOVI BRATŘI

ANEB PROZKOUMÁNÍ ZÁKLADŮ

NAŠÍ VÍRY V JEŽÍŠOVO VZKŘÍŠENÍ

<https://meet.google.com/bfr-migx-czk>

www.casdsmichov.cz

BOHOSLUŽBY
ONLINE.CZ
INTERNETOVÉ VIDEO PŘENOSY ZE SMÍCHOVA